Udskriftsdato: 15. april 2024

2014/1 LSF 44 (Gældende)

Forslag til Lov om ændring af lov om dansk indfødsret (Accept af dobbelt statsborgerskab og betaling af gebyr i sager om dansk indfødsret)

Ministerium: Justitsministeriet

Journalnummer: Justitsmin., j.nr. 2014-9300-0008

Fremsat den 30. oktober 2014 af justitsministeren (Mette Frederiksen)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om dansk indfødsret

(Accept af dobbelt statsborgerskab og betaling af gebyr i sager om dansk indfødsret)

§ 1

I lov om dansk indfødsret, jf. lovbekendtgørelse nr. 422 af 7. juni 2004, som ændret ved § 30 i lov nr. 542 af 24. juni 2005, § 6 i lov nr. 647 af 12. juni 2013, lov nr. 729 af 25. juni 2014 og lov nr. 730 af 25. juni 2014, foretages følgende ændringer:

1. *§ 4 A, stk. 1,* ophæves.
Stk. 2 og 3 bliver herefter stk. 1 og 2.

2. *§ 5, stk. 2,* ophæves.

3. I *§ 6, stk. 2,* ændres »§ 5, stk. 1,« til »§ 5«.

4. *§ 7* ophæves.

5. *§ 12, stk. 1, 1. pkt.,* affattes således:
»Ved indgivelse af ansøgning om dansk indfødsret ved naturalisation for ansøgere, der er fyldt 18 år, og ved indgivelse af ansøgning om bevis for eller bevarelse af dansk indfødsret betales et gebyr på 1.200 kr.«

6. *§ 12, stk. 1, 3. pkt.,* ophæves, og i stedet indsættes:
»Der betales ikke gebyr for børn, der er omfattet af forældres erklæring eller ansøgning om dansk indfødsret, jf. § 5 og § 6, stk. 2. Der betales kun gebyr én gang for ansøgning om naturalisation, én gang for ansøgning om bevis for dansk indfødsret, én gang for ansøgning om bevarelse af dansk indfødsret og én gang for afgivelse af erklæring om dansk indfødsret. Det påhviler ansøgeren og den erklærende at dokumentere, at eventuelle gebyrer tidligere er betalt. Gebyrerne betales ikke tilbage, hvis ansøgningen ikke imødekommes, eller hvis erklæringen afvises.«

§ 2

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. september 2015.
Stk. 2. § 1, nr. 5, finder ikke anvendelse på ansøgninger og erklæringer, der er indgivet eller afgivet før lovens ikrafttræden. For sådanne ansøgninger og erklæringer finder de hidtil gældende regler anvendelse.

§ 3

Stk. 1. Tidligere danske statsborgere, der har fortabt deres danske indfødsret i medfør af § 7 i lov om dansk indfødsret og opfylder betingelserne i stk. 2 og 3, erhverver dansk indfødsret ved inden for 5 år fra lovens ikrafttræden over for statsforvaltningen at afgive skriftlig erklæring herom.
Stk. 2. Erklæring efter stk. 1 kan afgives af tidligere danske statsborgere, der ikke er idømt en ubetinget frihedsstraf i perioden mellem fortabelsen af den danske indfødsret og afgivelse af erklæring, jf. dog stk. 3.

Stk. 3. For tidligere danske statsborgere over 22 år, der er født i udlandet, er det, i tilfælde hvor der ikke ved det fyldte 22. år er truffet en afgørelse i medfør af § 8 i lov om dansk indfødsret, endvidere en betingelse, at de pågældende inden det fyldte 22. år har haft bopæl her i riget eller haft ophold her i riget af sammenlagt mindst et års varighed.

Stk. 4. Erhverver en tidligere dansk statsborger indfødsret ved afgivelse af erklæring i medfør af stk. 1, tilkommer indfødsretten også den pågældendes barn, herunder adoptivbarn, medmindre det udtrykkeligt er angivet, at et barn ikke skal være omfattet af erhvervelsen af indfødsret. Det er en forudsætning for et barns erhvervelse af dansk indfødsret, at den erklærende har del i forældremyndigheden over barnet, og at barnet er ugift og under 18 år. For et adoptivbarn er det tillige en betingelse, at adoptionen har gyldighed efter dansk ret.

§ 4

Den, der er optaget på lov nr. 1224 af 18. december 2012 om indfødsrets meddelelse eller senere love om indfødsrets meddelelse med krav om løsning fra statsborgerretlige forhold til fremmede stater, og som ikke er blevet løst, erhverver dansk indfødsret ved inden for 2 år fra lovens ikrafttræden, jf. § 2, over for statsforvaltningen at afgive skriftlig erklæring herom.

§ 5

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kongelig anordning helt eller delvist sættes i kraft for Færøerne og Grønland med de ændringer, som de færøske og grønlandske forhold tilsiger.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1. Indledning
2. Accept af dobbelt statsborgerskab
   2.1. Gældende ret
      2.1.1. Forholdet til grundlovens § 44
      2.1.2. Lov om dansk indfødsret
         2.1.2.1 Princippet om at begrænse dobbelt statsborgerskab
         .
         2.1.2.2 Adgangen til at erhverve dansk indfødsret ved erklæring
         .
      2.1.3. Cirkulæreskrivelse nr. 9253 af 6. juni 2013 om naturalisation
      2.1.4. Internationale konventioner
         2.1.4.1 Grundlovens § 19, stk. 1
         .
         2.1.4.2 Den Europæiske Menneskerettighedskonvention
         .
         2.1.4.3 Europarådets konvention af 6. maj 1963 om begrænsning af tilfælde af dobbelt
         . statsborgerret og værnepligt for personer med dobbelt statsborgerret
         2.1.4.4 Europarådets konvention af 6. november 1997 om statsborgerret
         .
      2.1.5. EU-retten
   2.2. Arbejdsgruppens overvejelser
      2.2.1. Retsvirkningerne af dansk statsborgerskab i den gældende lovgivning
      2.2.2. Fremmed ret
      2.2.3. Hensyn for og imod øget accept af dobbelt statsborgerskab
      2.2.4. Modeller for accept af dobbelt statsborgerskab
      2.2.5. Overgangsregler
         2.2.5.1 Overgangsregler i andre lande
         .
         2.2.5.2 Valg af overgangsregler
         .
            2.2.5.2.1 Udformning af en overgangsordning
            .
            2.2.5.2.2 Erklæringsadgang
            .
            2.2.5.2.3 Afgrænsning i forhold til indfødsretslovens § 8
            .
            2.2.5.2.4 Øvrige kriterier
            .
   2.3. Lovforslagets udformning
      2.3.1. Fuld accept af dobbelt statsborgerskab
      2.3.2. Overgangsordning for tidligere danske statsborgere

2.3.3. Overgangsordning for personer, der tidligere har været optaget på et lovforslag om indfødsrets meddelelse
3. Betaling af gebyr
3.1. Gældende ret
3.2. Arbejdsgruppens overvejelser
3.3. Lovforslagets udformning
4. Forholdet til Danmarks internationale forpligtelser
5. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige
6. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.
7. Administrative konsekvenser for borgere
8. Miljømæssige konsekvenser
9. Forholdet til EU-retten
10. Hørte myndigheder og organisationer
11. Sammenfattende skema

1. Indledning

1.1. Det fremgår af regeringsgrundlaget »Et Danmark, der står sammen« fra oktober 2011, at »Danmark er et moderne samfund i en international verden. Derfor skal det være muligt at have dobbelt statsborgerskab«.

På den baggrund nedsatte regeringen i december 2012 en tværministeriel arbejdsgruppe, der fik til opgave at undersøge, hvorledes en ny regulering af dobbelt statsborgerskab kan udformes.

Arbejdsgruppen har i marts 2014 afgivet sin rapport om dobbelt statsborgerskab.

Rapporten indeholder bl.a. en gennemgang af den gældende indfødsretslovgivning, af Danmarks internationale forpligtelser på området samt en gennemgang af reguleringen af dobbelt statsborgerskab i en række andre lande.

Der er endvidere bl.a. i rapporten opstillet en række mulige modeller for øget accept af dobbelt statsborgerskab og redegjort for mulige udformninger af en overgangsordning for tidligere danske statsborgere, som har fortabt deres danske statsborgerskab i forbindelse med erhvervelse af et fremmed statsborgerskab.

1.2. Regeringen indgik den 4. juni 2014 en aftale med Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Liberal Alliance om at gennemføre en ændring af indfødsretsloven og cirkulæreskrivelsen om naturalisation, som skal sikre, at der gives mulighed for at have dobbelt statsborgerskab.

Aftaleparterne finder således, at det i et moderne samfund skal være muligt for danske statsborgere at bevare deres danske identitet, selv om de flytter til et andet land og bliver statsborgere der, ligesom udlændinge, der bor i Danmark, ikke længere vil skulle give afkald på deres oprindelige statsborgerskab for at blive danske statsborgere. En sådan mulighed vil i den internationale verden, som Danmark er en del af, fremme integrationen af mennesker fra alle steder i verden.

Det fremgår på den baggrund af aftalen, at der skal indføres accept af dobbelt statsborgerskab, således at der gives fuld adgang til dobbelt statsborgerskab for alle danskere og udlændinge.

Endvidere følger det af aftalen, at der i tilknytning til indførelsen af fuld adgang til dobbelt statsborgerskab skal etableres en overgangsordning for tidligere danske statsborgere, som har mistet deres danske

statsborgerskab i forbindelse med erhvervelse af et fremmed statsborgerskab. Overgangsordningen skal udformes som en tidsbegrænset ordning, således at tidligere danske statsborgere og deres mindreårige børn (uanset at disse ikke selv tidligere har været danske statsborgere) kan erhverve dansk statsborgerskab ved erklæring i en periode på 5 år regnet fra ikrafttrædelsen af de nye regler om dobbelt statsborgerskab. Det følger i den forbindelse af aftalen, at der til overgangsordningen skal knyttes en betingelse om, at den, der ønsker at generhverve sit danske statsborgerskab, ikke i tidsrummet mellem fortabelsen af det danske statsborgerskab og generhvervelsen heraf er idømt en ubetinget frihedsstraf. Hvorvidt en person er idømt en ubetinget frihedsstraf i det anførte tidsrum vil skulle konstateres ved henholdsvis opslag i Det Centrale Kriminalregister samt ved oplysninger afgivet af den person, der ønsker at generhverve sit danske statsborgerskab.

Såfremt en person i det nævnte tidsrum er idømt en ubetinget frihedsstraf og derfor ikke kan generhverve sit danske statsborgerskab ved erklæring ifølge overgangsordningen, følger det af aftalen, at den pågældende – såfremt forholdet ikke vil kunne straffes med ubetinget frihedsstraf i Danmark, eller forholdet efter de almindelige karensregler i kapitel 5 i cirkulæreskrivelsen om naturalisation vil være forældet – vil kunne ansøge om dansk indfødsret ved naturalisation med henblik på forelæggelse for Folketingets Indfødsretsudvalg. Ordningen herom skal gælde i en periode på 5 år regnet fra ikrafttrædelsen af de nye regler om dobbelt statsborgerskab.

Det følger herudover af aftalen, at danske statsborgere, der er født i udlandet, skal omfattes af overgangsordningen, dog således at bestemmelsen i indfødsretslovens § 8 fortsat iagttages. Det vil sige, at dansk indfødsret – også efter indførelsen af fuld adgang til dobbelt statsborgerskab – fortabes af danske statsborgere, der er født i udlandet, som hverken gennem bopæl eller ophold i Danmark inden det fyldte 22. år har haft den fornødne tilknytning til Danmark.

Desuden følger det af aftalen, at personer – der frem til ikrafttrædelsen af de nye regler om dobbelt statsborgerskab er blevet eller bliver optaget på en lov om indfødsrets meddelelse med krav om løsning fra et hidtidigt statsborgerskab, men som ikke er blevet løst, og hvor løsningsfristen udløber efter tidspunktet for indgåelsen af den politiske aftale – efter ikrafttrædelsen af de nye regler om dobbelt statsborgerskab ved erklæring skal kunne erhverve dansk indfødsret uden at skulle opfylde øvrige betingelser herfor. En erklæring herom vil skulle afgives inden for 2 år fra ikrafttrædelsen af de nye regler om dobbelt statsborgerskab.

Det følger endelig af aftalen, at opsigelse af kapitel 1 i Europarådets konvention af 6. maj 1963 om begrænsning af tilfælde af dobbelt statsborgerret og værnepligt for personer med dobbelt statsborgerret i overensstemmelse med de nærmere regler om opsigelse skal igangsættes snarest muligt.

Det bemærkes i den forbindelse, at kapitel 1 i Europarådets konvention af 6. maj 1963 om begrænsning af tilfælde af dobbelt statsborgerret og værnepligt for personer med dobbelt statsborgerret på baggrund af aftalen er opsagt i henhold til konventionens artikel 12. Opsigelsesvarslet i konventionen er fastsat til 1 år og regnes fra den 25. august 2014.

Det væsentligste formål med lovforslaget er at gennemføre den politiske aftale af 4. juni 2014.

1.3. Det foreslås på baggrund af den politiske aftale, at indfødsretslovens bestemmelser om, at erhvervelse af dansk indfødsret er betinget af, at statsborgerskab i andre stater derved mistes (§ 4 A, stk. 1, og § 5, stk. 2), og at dansk indfødsret fortabes ved erhvervelse af et fremmed statsborgerskab (§ 7), ophæves.

Med lovforslaget foreslås det endvidere, at der indføres en generel 5-årig overgangsordning for tidligere danske statsborgere, som har fortabt deres danske statsborgerskab i forbindelse med erhvervelse af et fremmed statsborgerskab.

Det foreslås derudover, at der indføres en 2-årig overgangsordning for personer, der frem til ikrafttrædelsen af de foreslåede regler om dobbelt statsborgerskab er blevet eller bliver optaget på love om indfødsrets meddelelse med krav om løsning, men som ikke er blevet løst, og hvor løsningsfristen ikke var udløbet den 4. juni 2014.

1.4. Herudover foreslås der indført en ensartet gebyrbetaling på 1.200 kr. ved ansøgning om bevis for og bevarelse af dansk indfødsret og ansøgning om naturalisation.

Det bemærkes, at afgivelse af erklæring i henhold til de ovenfor nævnte overgangsordninger vil være omfattet af det eksisterende gebyr på 1.100 kr. ved afgivelse af erklæring om dansk indfødsret, jf. indfødsretslovens § 12, stk. 1, 2. pkt.

Endelig foreslås det, at den gældende bemyndigelse i § 12, stk. 1, 3. pkt., til justitsministeren til at fastsætte nærmere regler om gebyrets betaling og undtagelser herfra ophæves. Dette indebærer, at bekendtgørelse nr. 874 af 4. juli 2014 om betaling af gebyr i sager om dansk indfødsret bortfalder. Indholdet af bekendtgørelsen foreslås i stedet indsat i indfødsretsloven, dog således at alle børn under 18 år fremover fritages for gebyr i sager om ansøgning om dansk indfødsret ved naturalisation.

Det bemærkes i tilknytning til de foreslåede ændringer af indfødsretsloven, at der på baggrund af aftalen af 4. juni 2014 om dobbelt statsborgerskab vil blive foretaget de nødvendige ændringer af cirkulæreskrivelse nr. 9253 af 6. juni 2013 om naturalisation med henblik på at sikre fuld adgang til dobbelt statsborgerskab.

2. Accept af dobbelt statsborgerskab

2.1. Gældende ret

Det har hidtil været et grundlæggende princip i den danske indfødsretslovgivning, at dobbelt statsborgerskab så vidt muligt skal undgås. Baggrunden herfor er navnlig, at den generelle politiske opfattelse har været, at en person opnår et særligt tilhørsforhold til og loyalitet over for det land, hvor den pågældende er statsborger.

Efter grundlovens § 44 kan ingen udlænding få indfødsret uden ved lov. Kompetencen til at meddele statsborgerskab ved naturalisation er på den baggrund henlagt til Folketinget.

Statsborgerretsområdet reguleres desuden af lov om indfødsret, jf. lovbekendtgørelse nr. 422 af 7. juni 2004 om dansk indfødsret med senere ændringer.

Indfødsretslovens regler suppleres af de retningslinjer for naturalisation, som fastlægges ved en aftale indgået af et flertal i Folketinget. De gældende retningslinjer er fastlagt i aftale af 23. maj 2013 om indfødsret, jf. cirkulæreskrivelse nr. 9253 af 6. juni 2013 om naturalisation.

2.1.1. Grundlovens § 44

Efter grundlovens § 44, stk. 1, kan ingen udlænding få dansk indfødsret uden ved lov. Bestemmelsen indebærer, at det ikke kan overlades til administrative myndigheder eller til domstolene at træffe afgørelse om tildeling af dansk indfødsret til udenlandske statsborgere og statsløse personer.

Grundlovens § 44, stk. 1, antages dog ikke at være til hinder for, at der ved lov fastsættes bestemmelse om, at dansk indfødsret opnås automatisk, når visse faste kendsgerninger er til stede. Således er der f.eks. i den gældende indfødsretslov regler om, i hvilke tilfælde dansk indfødsret erhverves ved fødslen, ved forældrenes efterfølgende indgåelse af ægteskab og ved adoption.

Bestemmelsen i grundlovens § 44, stk. 1, er heller ikke anset for at være til hinder for fastsættelse af bestemmelser om udlændinges ret til at erhverve dansk indfødsret, når nogle bestemte betingelser er opfyldt. Sådanne bestemmelser om erhvervelse af dansk indfødsret ved afgivelse af erklæring fremgår af indfødsretslovens §§ 3-4, hvorefter nordiske statsborgere, unge født og opvokset i Danmark og tidligere danske statsborgere under visse betingelser kan erhverve dansk indfødsret ved afgivelse af erklæring herom.

Der bliver ikke derved af myndighederne truffet afgørelse om tildeling af indfødsret, idet det derimod blot af myndighederne konstateres, om de betingelser, der er fastsat i loven, er opfyldt.

Såfremt sådanne betingelser for at afgive erklæring ikke er til stede, kan dansk indfødsret kun tildeles ved, at den pågældende optages på et lovforslag om indfødsrets meddelelse (naturalisation).

2.1.2. Lov om dansk indfødsret

2.1.2.1. Princippet om at begrænse dobbelt statsborgerskab

2.1.2.1.1. Princippet om, at dobbelt statsborgerskab så vidt muligt skal undgås, følger bl.a. af indfødsretslovens § 7, nr. 1 og 2, hvorefter dansk indfødsret fortabes af den, som erhverver fremmed statsborgerret efter ansøgning eller udtrykkeligt samtykke eller erhverver fremmed statsborgerret ved at indtræde i offentlig tjeneste i et andet land. Endvidere fortabes dansk indfødsret af ugift barn under 18 år, som bliver fremmed statsborger derved, at en af dets forældre, som har forældremyndigheden eller del i denne, erhverver fremmed statsborgerret på en måde som angivet under nr. 1 og 2, medmindre den anden af barnets forældre vedbliver at være dansk og ligeledes har del i forældremyndigheden, jf. lovens § 7, nr. 3.

2.1.2.1.2. Herudover følger det af indfødsretslovens § 4 A, stk. 1, at erhvervelse af dansk indfødsret i medfør af §§ 3-4 – som omhandler erhvervelse af dansk indfødsret ved afgivelse af erklæring for nordiske statsborgere, unge født og opvokset i Danmark samt tidligere danske statsborgere – er betinget af, at den, som afgiver erklæring, godtgør, at den pågældende derved mister sit statsborgerskab i andre stater.

Kravet om, at det godtgøres, at statsborgerskab i andre stater mistes, gælder også for børn, der omfattes af en forælders erhvervelse af dansk indfødsret ved erklæring, medmindre den anden af barnets forældre fortsat har statsborgerskab dér og ligeledes har del i forældremyndigheden, jf. § 5, stk. 2.

2.1.2.1.3. En ansøger, der ikke opfylder betingelserne for at erhverve dansk indfødsret ved erklæring, vil kunne søge om dansk indfødsret ved naturalisation. Der stilles også ved erhvervelse af dansk indfødsret ved naturalisation krav om afkald på hidtidigt statsborgerskab, jf. pkt. 2.1.3 nedenfor.

2.1.2.1.4. Dobbelt statsborgerskab accepteres efter de gældende regler i tilfælde, hvor Danmark internationalt er forpligtet hertil. Dette gælder bl.a. i forhold til personer, der er født med dobbelt statsborgerskab, herunder børn født af forældre med forskellig nationalitet, samt børn født af danske forældre i et land, hvor børnene også automatisk får dette lands statsborgerskab ved fødslen.

Det følger således at indfødsretslovens § 1, at et barn erhverver dansk indfødsret ved fødslen, hvis faderen, moderen eller medmoderen er dansk. Dette gælder, uanset om barnet samtidig opnår statsborgerskab i et andet land, f.eks. ved at den ene af forældrene er udenlandsk, eller ved at barnet fødes i udlandet.

Efter indfødsretslovens § 2 erhverver et barn af en dansk far og en udenlandsk mor, som ikke har erhvervet dansk indfødsret ved fødslen, dansk indfødsret ved forældrenes indgåelse af ægteskab. Det er en forudsætning, at barnet på tidspunktet for ægteskabets indgåelse er ugift og under 18 år.

Det følger endvidere at indfødsretslovens § 2 A, stk. 1, at et udenlandsk barn under 12 år, der er adopteret ved en dansk adoptionsbevilling, bliver dansk statsborger ved adoptionen, hvis barnet adopteres af et

ægtepar, hvor mindst én af ægtefællerne er dansk statsborger, eller af en ugift dansk statsborger. Efter bestemmelsens stk. 2 erhverves dansk indfødsret fra det tidspunkt, hvor adoptionens retsvirkninger indtræder. Det følger desuden af § 2 A, stk. 3, at stk. 1 og 2 finder tilsvarende anvendelse i tilfælde, hvor barnet er adopteret ved en udenlandsk afgørelse, der anerkendes i medfør af adoptionslovens § 28, stk. 2.

Erhvervelse af dansk indfødsret som følge af forældrenes indgåelse af ægteskab og erhvervelse af dansk indfødsret ved adoption har efter indfødsretsloven ikke konsekvenser for den pågældendes eventuelle hidtidige statsborgerskab. Dobbelt statsborgerskab kan således tillige opstå i disse tilfælde.

Sammenfattende accepteres dobbelt statsborgerskab efter de gældende regler i følgende tilfælde:
- børn, der erhverver dobbelt statsborgerskab ved fødslen eller som følge af visse efterfølgende dispositioner (forældrenes indgåelse af ægteskab eller adoption)
- personer, herunder børn, der erhverver dansk indfødsret ved naturalisation uden at miste deres hidtidige statsborgerskab (gennem løsning), jf. pkt. 2.1.3 nedenfor
- personer, der i forbindelse med indgåelse af ægteskab med en udenlandsk statsborger som følge af statsborgerretslovgivningen i ægtefællens hjemland automatisk erhverver statsborgerskab i det pågældende land

2.1.2.1.5. Det følger af indfødsretslovens § 8, stk. 1, at den, der er født i udlandet og aldrig har boet her i riget og ej heller har opholdt sig her under forhold, der tyder på samhørighed med Danmark, taber sin danske indfødsret ved det fyldte 22. år, medmindre den pågældende derved bliver statsløs. Justitsministeren eller den, han bemyndiger dertil, kan dog efter ansøgning indgivet inden dette tidspunkt tillade, at indfødsretten bevares. Taber nogen sin indfødsret efter bestemmelsen i § 8, taber også hans barn indfødsretten, hvis det har erhvervet den gennem ham, medmindre barnet derved bliver statsløst, jf. § 8, stk. 2. Ved anvendelsen af stk. 1 ligestilles bopæl i et nordisk land i sammenlagt mindst 7 år med bopæl her i riget, jf. § 8, stk. 3.

2.1.2.2. Adgangen til at erhverve dansk indfødsret ved erklæring

De gældende bestemmelser om erhvervelse af dansk indfødsret ved afgivelse af erklæring fremgår af indfødsretslovens §§ 3-4, hvorefter nordiske statsborgere, unge født og opvokset i Danmark samt tidligere danske statsborgere under visse betingelser kan erhverve dansk indfødsret ved afgivelse af erklæring herom.

2.1.2.2.1. Efter indfødsretslovens § 3, stk. 1, erhverver den, der er statsborger i Finland, Island, Norge eller Sverige og opfylder betingelserne i bestemmelsens stk. 2 eller 3, dansk indfødsret ved at afgive skriftlig erklæring herom over for statsforvaltningen, Rigsombudsmanden på Færøerne eller Rigsombudsmanden i Grønland.

Efter indfødsretslovens § 3, stk. 2, kan erklæring afgives af personer, der er fyldt 18 år, men endnu ikke 23 år, på erklæringstidspunktet har bopæl her i riget, har haft bopæl her i riget i sammenlagt mindst 10 år, heraf sammenlagt mindst 5 år inden for de sidste 6 år, er ustraffede og ikke er idømt foranstaltninger efter straffelovens kapitel 9 og ikke er sigtede for en straffelovsovertrædelse.

Det følger endvidere af indfødsretslovens § 3, stk. 3, at erklæring kan afgives af personer, der har erhvervet statsborgerret i Finland, Island, Norge eller Sverige på anden måde end ved naturalisation, er fyldt 18 år, har haft bopæl her i riget i de sidste 7 år og ikke i løbet af denne tid er idømt frihedsstraf eller foranstaltning, der kan ligestilles med frihedsstraf.

For så vidt angår kravet i § 3, stk. 2, om, at den erklærende på erklæringstidspunktet skal have haft bopæl her i riget i sammenlagt mindst 10 år, heraf sammenlagt mindst 5 år inden for de sidste 6 år,

ligestilles bopæl i et andet nordisk land med bopæl her i riget, dog kun i det omfang bopælstiden i det andet nordiske land ligger mindst 5 år forud for erklæringens afgivelse og før den erklærendes fyldte 16. år, jf. § 3, stk. 4.

Efter indfødsretslovens § 3, stk. 5, kan personer, som på grund af en sigtelse for en lovovertrædelse ikke kan erhverve dansk indfødsret ved erklæring, jf. § 3, stk. 2, afgive ny erklæring inden for 1 år efter, at der er truffet endelig afgørelse i sagen, selv om den pågældende forinden er fyldt 23 år, hvis den pågældende ikke findes skyldig i lovovertrædelsen.

2.1.2.2.2. Efter indfødsretslovens § 3 A, stk. 1, erhverver en udlænding, der er født her i riget og opfylder betingelserne i bestemmelsens stk. 2, dansk indfødsret ved at afgive skriftlig erklæring herom over for statsforvaltningen.

Erklæring kan efter indfødsretslovens § 3 A, stk. 2, afgives af personer, der har aflagt folkeskolens afsluttende prøver i 9. eller 10. klasse med et samlet karaktergennemsnit på mindst 02 eller er fyldt 18 år, ikke er fyldt 19 år, på erklæringstidspunktet har bopæl her i riget, har haft bopæl her i riget i sammenlagt mindst 12 år, heraf sammenlagt mindst 5 år inden for de sidste 6 år, ikke er idømt eller meddelt en række nærmere fastsatte sanktioner og ikke er sigtede for en lovovertrædelse.

Kravet i § 3 A, stk. 2, om, at den erklærende skal have aflagt folkeskolens afsluttende prøver i 9. eller 10. klasse med et samlet karaktergennemsnit på mindst 02 eller er fyldt 18 år, finder ikke anvendelse for personer, der er fyldt 15 år, og som ved lægeerklæring dokumenterer at have en langvarig nedsættelse af funktionsevnen, som påvirker evnen til eller muligheden for at gennemføre ét eller flere af folkeskolens afsluttende prøvefag i 9. eller 10. klasse, jf. § 3 A, stk. 3.

Efter indfødsretslovens § 3 A, stk. 4, kan personer, som på grund af en sigtelse for en lovovertrædelse ikke kan erhverve dansk indfødsret ved erklæring, jf. § 3 A, stk. 2, afgive ny erklæring inden for 1 år efter, at der er truffet endelig afgørelse i sagen, selv om den pågældende forinden er fyldt 19 år, hvis den pågældende ved afgørelsen ikke er blevet idømt en sanktion omfattet af stk. 2 eller meddelt tiltalefrafald efter advarsel efter stk. 2.

2.1.2.2.3. Det følger af indfødsretslovens § 4, stk. 1, at har nogen, som ved fødslen har erhvervet dansk indfødsret, og som har boet her i riget indtil det fyldte 18. år, mistet indfødsretten, generhverver han, såfremt han har haft bopæl her i de sidste 2 år, indfødsretten ved at afgive skriftlig erklæring herom over for statsforvaltningen, Rigsombudsmanden på Færøerne eller Rigsombudsmanden i Grønland.

For så vidt angår kravet i § 4, stk. 1, om, at den erklærende skal have boet her i riget indtil det fyldte 18. år, ligestilles bopæl i et andet nordisk land indtil det fyldte 12. år med bopæl her i riget, jf. § 4, stk. 3.

Det følger endvidere af indfødsretslovens § 4, stk. 2, at den, der har mistet dansk indfødsret og derefter vedblivende har været statsborger i et nordisk land, generhverver indfødsretten, når han efter at have taget bopæl her i riget over for statsforvaltningen, Rigsombudsmanden på Færøerne eller Rigsombudsmanden i Grønland afgiver skriftlig erklæring herom.

2.1.2.2.4. Erhvervelse af dansk indfødsret i medfør af §§ 3-4 er betinget af, at den, som afgiver erklæring, godtgør, at den pågældende derved mister sit statsborgerskab i andre stater, jf. § 4 A, stk. 1. Der henvises til pkt. 2.1.2.1.2 ovenfor.

Af indfødsretslovens § 4 A, stk. 2, følger det, at erklæring om erhvervelse af indfødsret i medfør af §§ 3-4 alene kan afgives af personer, som på tidspunktet for erklæringens afgivelse har lovligt ophold her i riget. Erklæring kan dog ikke afgives, hvis der verserer en sag mod den pågældende, hvor der af

anklagemyndigheden er nedlagt påstand om udvisning, eller hvor anklagemyndigheden som vilkår for et tiltalefrafald har fastsat, at den pågældende udvises.

En erklæring afgivet efter § 3, § 3 A eller § 4 afvises i henhold til indfødsretslovens § 4 A, stk. 3, af den myndighed, som erklæringen er fremsat over for, hvis myndigheden ikke finder, at betingelserne for at erhverve dansk indfødsret ved erklæring er opfyldt. Afvisning af en erklæring kan påklages til Justitsministeriet.

2.1.2.2.5. Det følger af indfødsretslovens § 5, stk. 1, at hvis en person erhverver indfødsret ved afgivelse af erklæring i medfør af § 3, § 3 A eller § 4, tilkommer indfødsretten også den pågældendes barn, herunder adoptivbarn, medmindre det udtrykkeligt er angivet, at et barn ikke skal være omfattet af erhvervelsen af indfødsret. Det er en forudsætning for et barns erhvervelse af dansk indfødsret, at den erklærende har del i forældremyndigheden over barnet, og at barnet er ugift, under 18 år og bosat her i riget. For et adoptivbarn er det tillige en betingelse, at adoptionen har gyldighed efter dansk ret.

Som nævnt under pkt. 2.1.2.1.2 følger det af § 5, stk. 2, at erhvervelse af dansk indfødsret efter bestemmelsens stk. 1 som udgangspunkt tillige er betinget af, at det godtgøres, at barnet ved erhvervelsen mister sit statsborgerskab i andre stater.

2.1.3. Cirkulæreskrivelse nr. 9253 af 6. juni 2013 om naturalisation

Som følge af det grundlæggende princip om så vidt muligt at undgå dobbelt statsborgerskab er det som udgangspunkt en forudsætning for at blive optaget på et lovforslag om indfødsrets meddelelse, at ansøgeren er indforstået med at give afkald på sit hidtidige statsborgerskab. Hvis ansøgeren ikke automatisk mister sit hidtidige statsborgerskab ved naturalisationen, stilles der krav om løsning fra det hidtidige statsborgerskab som betingelse for erhvervelsen af indfødsret, jf. cirkulæreskrivelsens § 4, stk. 1.

Kravet om løsning stilles dog ikke over for personer med flygtningestatus her i landet, personer fra lande, hvor det erfaringsmæssigt er umuligt eller forbundet med overordentlig store vanskeligheder at blive løst, personer, der har fået afslag på løsning fra deres hidtidige statsborgerskab, eller personer, hvor det er dokumenteret, at de pågældende har gjort et seriøst, men forgæves forsøg på at blive løst fra deres hidtidige statsborgerskab, jf. cirkulæreskrivelsens § 4, stk. 2.

Har den, der naturaliseres, børn, herunder adoptivbørn, følger det af indfødsretslovens § 6, stk. 2, jf. § 5, stk. 1, at indfødsretten også tilkommer den pågældendes barn, herunder adoptivbarn, medmindre det udtrykkeligt er angivet, at et barn ikke skal være omfattet af erhvervelsen af indfødsret. Det er en forudsætning for et barns erhvervelse af dansk indfødsret, at den, der naturaliseres, har del i forældremyndigheden over barnet, og at barnet er ugift, under 18 år og bosat her i riget. For et adoptivbarn er det tillige en betingelse, at adoptionen har gyldighed efter dansk ret.

Bestemmelsen i cirkulæreskrivelsens § 4, stk. 1, vedrørende krav om løsning fra et hidtidigt statsborgerskab gælder også for mindreårige børn, såfremt løsning er muligt efter reglerne i deres hidtidige statsborgerskabslande. Mindreårige børn kan dog efter Justitsministeriets oplysninger kun i få lande give afkald på deres statsborgerskab, og de vil derfor i praksis kun sjældent blive optaget på en lov om indfødsrets meddelelse med krav om løsning.

Der stilles ikke krav om løsning over for personer, der optages på et lovforslag om indfødsrets meddelelse som bipersoner til en forælder.

2.1.4. Internationale konventioner

Danmark har tiltrådt følgende konventioner, der er relevante for spørgsmålet om dobbelt statsborgerskab:

Den Europæiske Menneskerettighedskonvention. Der henvises til pkt. 2.1.4.2 nedenfor.

Europarådets konvention af 6. maj 1963 om begrænsning af tilfælde af dobbelt statsborgerret og værnepligt for personer med dobbelt statsborgerret. Der henvises til pkt. 2.1.4.3 nedenfor.

Europarådets konvention af 6. november 1997 om statsborgerret. Der henvises til pkt. 2.1.4.4 nedenfor.

2.1.4.1. Grundlovens § 19, stk. 1

Grundlovens § 19, stk. 1, har følgende ordlyd:

»Kongen handler på rigets vegne i mellemfolkelige anliggender. Uden folketingets samtykke kan han dog ikke foretage nogen handling, der forøger eller indskrænker rigets område, eller indgå nogen forpligtelse, til hvis opfyldelse folketingets medvirken er nødvendig, eller som iøvrigt er af større betydning. Ejheller kan kongen uden folketingets samtykke opsige nogen mellemfolkelig overenskomst, som er indgået med folketingets samtykke.«

Det følger således af grundlovens § 19, stk. 1, 3. pkt., at en opsigelse af internationale forpligtelser, der er påtaget i overensstemmelse med proceduren i grundlovens § 19, stk. 1, 2. pkt., vil skulle ske med Folketingets samtykke.

Bestemmelsen finder anvendelse i tilfælde af opsigelse, såvel når denne sker i overensstemmelse med den pågældende konventions egne bestemmelser, som når den sker efter folkerettens almindelige regler herom.

2.1.4.2. Den Europæiske Menneskerettighedskonvention

Danmark har tiltrådt Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (EMRK), som er inkorporeret i dansk ret, jf. lovbekendtgørelse nr. 750 af 19. oktober 1998, som ændret ved § 10 i lov nr. 538 af 8. juni 2006.

EMRK artikel 8 har følgende ordlyd:

»*Stk. 1.* Enhver har ret til respekt for sit privatliv og familieliv, sit hjem og sin korrespondance.

Stk. 2. Ingen offentlig myndighed må gøre indgreb i udøvelsen af denne ret, medmindre det sker i overensstemmelse med loven og er nødvendigt i et demokratisk samfund af hensyn til den nationale sikkerhed, den offentlige tryghed eller landets økonomiske velfærd, for at forebygge uro eller forbrydelse, for at beskytte sundheden eller sædeligheden eller for at beskytte andres rettigheder og friheder.«

Retten til et privatliv omfatter efter Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols praksis retten til at etablere og udvikle bånd til andre mennesker og verden. Dermed bliver aspekter af en persons sociale identitet omfattet af beskyttelsen.

Ifølge praksis fra Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol garanterer EMRK artikel 8 ikke en ret til en bestemt nationalitet, men det kan ikke udelukkes, at en vilkårlig nægtelse af statsborgerskab efter omstændighederne kan give anledning til spørgsmål i forhold til artikel 8. Der henvises i den forbindelse til Domstolens dom af 12. januar 1999 i *Karassev m.fl. mod Finland* (no. 31414/96), Domstolens dom af 11. oktober 2011 i *Genovese mod Malta* (no 53124/09), Domstolens dom af 26. juni 2012 i *Kurić m.fl. mod Slovenien* (no. 26828/06) og Domstolens afgørelse af 21. maj 2013 i *Fehér og Dolník mod Slovakiet* (14927/12 og 30415/12).

EMRK artikel 14 har følgende ordlyd:

»Nydelsen af de i denne konvention anerkendte rettigheder og friheder skal sikres uden forskel på grund af køn, race, farve, sprog, religion, politisk eller anden overbevisning, national eller social oprindelse, tilhørsforhold til et nationalt mindretal, formueforhold, fødsel eller ethvert andet forhold.«

Det følger af Domstolens praksis, at beskyttelsen mod diskrimination i konventionens artikel 14 rækker udover de rettigheder og friheder, som konventionens øvrige bestemmelser beskytter, og således også finder anvendelse på de supplerende rettigheder, der falder inden for området af en hvilken som helst artikel i konventionen, og som staten frivilligt har besluttet at stille til rådighed.

Det generelle formål med konventionens artikel 14 er således at sikre, at hvor staten opstiller rettigheder, som falder inden for konventionens område, der går videre end minimumskravene i konventionen, så bliver disse supplerende rettigheder anvendt rimeligt og konsistent over for alle personer på statens område, medmindre forskelsbehandlingen er objektivt begrundet. Der henvises i den forbindelse bl.a. til Domstolens dom af 13. juli 2011 i *Clift mod Storbritannien* (no. 7205/07), pr. 60, og Domstolens ovennævnte dom i *Genovese mod Malta*, pr. 34.

Domstolen fandt i *Genovese mod Malta*, at selv om retten til statsborgerskab ikke som sådan er beskyttet af konventionen – og selvom nægtelse af statsborgerskab i den konkrete sag ikke udgjorde en krænkelse af EMRK artikel 8 – havde statsborgerskabets betydning for klagerens sociale identitet en sådan karakter, at det bragte statsborgerskabet inden for EMRK artikel 8's generelle anvendelsesområde. Bestemmelsen om et diskriminationsforbud i EMRK artikel 14 fandt derfor anvendelse i sagen.

Domstolen fandt derimod i *Fehér og Dolník mod Slovakiet*, at sagen ikke rejste et spørgsmål i forhold til konventionens artikel 8, idet klagerne havde fortabt deres statsborgerskab *ex lege* som følge af deres egen beslutning om at søge og opnå statsborgerskab i et andet land.

Det er ikke muligt på grundlag af den foreliggende praksis fra Domstolen at angive præcise kriterier for, hvornår en persons ønske om statsborgerskab ligger inden for EMRK artikel 8's generelle anvendelsesområde og dermed bliver omfattet af diskriminationsforbuddet i EMRK artikel 14.

Det følger af Menneskerettighedsdomstolens praksis, at kun forskelsbehandling i sammenlignelige situationer er beskyttet af bestemmelsen i EMRK artikel 14. Der henvises i den forbindelse bl.a. til Domstolens Storkammerdom af 16. marts 2010 i *Carson m.fl. mod Storbritannien* (42184/05).

Det kan endvidere udledes af Domstolens praksis, at en forskelsbehandling anses som diskriminerende, hvis den ikke er begrundet i objektive og relevante forskelle (saglighed), dvs. hvis den ikke forfølger et legitimt formål, og hvis der ikke er et rimeligt forhold mellem de midler, der anvendes, og det mål, der søges realiseret (proportionalitet). Der henvises i den forbindelse til Domstolens Storkammerdom af 16. marts 2010 i *Carson m.fl. mod Storbritannien* (42184/05), Domstolens Storkammerdom af 16. marts 2010 i *Orsus m.fl. mod Kroatien* (15766/03) og Domstolens dom af 23. oktober 1990 i *Darby mod Sverige* (11581/85).

Ved vurderingen af, om et indgreb er proportionalt, har staterne en vis skønsmargin med hensyn til, hvilke forskelle, der kan forskelsbehandles på baggrund af. Størrelsen af denne skønsmargin afhænger dog af sagens nærmere omstændigheder. Forskelsbehandling på baggrund af visse kriterier vil som altovervejende hovedregel udgøre en krænkelse, f.eks. race, køn og fødsel uden for ægteskab. Herudover vil forskelsbehandling på baggrund af national oprindelse kunne udgøre en krænkelse. Der henvises i den forbindelse til Domstolens dom af 16. september 1996 i *Gaygusuz mod Østrig* (17371/90).

2.1.4.3. Europarådets konvention af 6. maj 1963 om begrænsning af tilfælde af dobbelt statsborgerret og værnepligt for personer med dobbelt statsborgerret

Konventionens bestemmelser indeholder en forpligtelse for de kontraherende stater til at begrænse tilfælde af dobbelt statsborgerskab.

Efter konventionens artikel 1, stk. 1, mister statsborgere, som har nået myndighedsalderen, og som af egen fri vilje, enten gennem naturalisation, option eller generhvervelse, opnår statsborgerret hos en anden part, deres hidtidige statsborgerret. De kan ikke få tilladelse til at beholde denne.

Det følger endvidere af konventionens artikel 2, at en person med statsborgerret i to eller flere af de kontraherende stater kan give afkald på sin statsborgerret i en eller flere af disse med samtykke fra den kontraherende part, hvis nationalitet han ønsker at give afkald på. Bestemmelsen fastsætter endvidere, hvornår staten er afskåret fra at nægte sit samtykke hertil.

Efter konventionens artikel 7, stk. 1, er der mulighed for, at en kontraherende stat på tidspunktet for undertegnelsen eller samtidig med deponeringen af dens ratifikations-, accept- eller godkendelsesinstrument kan erklære, at den kun vil anvende bestemmelserne i konventionens kapitel 1 eller i kapitel 2. Konventionens kapitel 1 omfatter bestemmelser om begrænsning af dobbelt statsborgerskab.

Følgende lande har ratificeret konventionen: Belgien, Danmark, Frankrig, Holland, Irland, Italien, Luxembourg, Norge, Spanien, Storbritannien, Sverige og Østrig. Heraf har Belgien, Frankrig, Irland, Italien, Luxembourg, Spanien, Storbritannien og Sverige i forbindelse med ratifikationen af konventionen taget forbehold for anvendelsen af konventionens kapitel 1.

Tyskland valgte i 2001 med virkning fra 2002 at opsige hele konventionen, da der ikke på daværende tidspunkt var mulighed for en partiel opsigelse af konventionen.

Ved aftale af 2. april 2007 mellem de kontraherende stater og Europarådets generalsekretær er der åbnet mulighed for, at en kontraherende stat kan opsige konventionens kapitel 1, dvs. at en stat kan vælge alene at opsige konventionen delvist.

Varslet er for såvel hel som delvis opsigelse af konventionen på et år, jf. konventionens artikel 12.

Folketingets samtykke blev ikke indhentet forud for ratifikation af traktaten i 1972. En hel eller delvis opsigelse af konventionen forudsætter således ikke folketingets samtykke, jf. grundlovens § 19, stk. 1, 3. pkt., modsætningsvist. Der henvises nærmere til pkt. 2.1.4.1 ovenfor.

2.1.4.4. Europarådets konvention af 6. november 1997 om statsborgerret

2.1.4.4.1. Generelt om konventionen

Konventionen fastlægger principper og regler for fysiske personers statsborgerret samt regler vedrørende værnepligten i tilfælde af dobbelt statsborgerret, som de kontraherende staters nationale lovgivning skal være i overensstemmelse med. Konventionen fastslår bl.a., at enhver har ret til at besidde statsborgerskab, at statsløshed skal undgås, og at ingen på et vilkårligt grundlag skal kunne fratages sin statsborgerret.

Herudover fremgår det af konventionens artikel 14, at en kontraherende stat skal tillade, at børn, som ved fødslen automatisk har erhvervet statsborgerret i forskellige lande, bevarer denne, ligesom en kontraherende stat skal tillade sine statsborgere at være i besiddelse af fremmed statsborgerret, såfremt denne erhverves automatisk ved ægteskab.

Af konventionens artikel 15 fremgår det endvidere, at konventionens bestemmelser ikke begrænser en

kontraherende stats ret til i sin nationale lovgivning at bestemme, hvorvidt statsborgere, som erhverver eller er i besiddelse af statsborgerret i en anden stat, bevarer eller fortaber deres statsborgerret i den kontraherende stat, og hvorvidt erhvervelse eller bevarelse af statsborgerret er betinget af afkald på eller fortabelse af fremmed statsborgerret.

Det følger desuden af konventionens artikel 16, at en kontraherende stat ikke må gøre en persons erhvervelse eller bevarelse af statsborgerret betinget af, at vedkommende giver afkald på eller fortaber fremmed statsborgerret, såfremt afkald eller fortabelse ikke er mulig eller ikke med rimelighed kan påkræves.

Endelig fremgår det af konventionens artikel 17, stk. 1, at statsborgere, som bor i en kontraherende stat, og som har fremmed statsborgerret, i den kontraherende stat skal have samme rettigheder og forpligtelser som statens øvrige statsborgere. Bestemmelserne i artikel 14-17 vedrører dog efter artikel 17, stk. 2, ikke folkerettens regler vedrørende diplomatisk eller konsulær beskyttelse, som en kontraherende stat yder en af sine statsborgere, der samtidigt har fremmed statsborgerret, ligesom bestemmelserne ikke vedrører de kontraherende staters anvendelse af internationale privatretlige regler i tilfælde af dobbelt statsborgerret.

Det vil således ikke være nødvendigt at opsige hele eller dele af denne konvention for at tillade dobbelt statsborgerskab i videre omfang.

2.1.4.4.2. Diskriminationsforbuddet i konventionen

Konventionens artikel 5 har følgende ordlyd:

»1. En kontraherende stats regler vedrørende statsborgerret må ikke indeholde forskelle eller omfatte praksis, der indebærer, at der finder forskelsbehandling sted på grund af køn, religion, race, hudfarve, national eller etnisk oprindelse.

2. Enhver kontraherende stat skal følge princippet om ikke at forskelsbehandle sine statsborgere, uanset om de har erhvervet indfødsret ved fødslen eller efterfølgende.«

Konventionens artikel 5, stk. 1, finder anvendelse på regler om opnåelse af statsborgerskab såvel ved fødslen som ved naturalisation.

Det fremgår bl.a. af den forklarende rapport til konventionens artikel 5, stk. 1, at det følger af statsborgerskabets karakter, at staterne må fastsætte visse kriterier for, hvem der udgør landets statsborgere. Disse kriterier kan i visse tilfælde føre til særbehandling (preferential treatment), f.eks. i relation til krav om kendskab til landets sprog, afstamning eller fødested. Der er således ved oplistningen af diskriminationsgrunde udeladt nogle af de grunde, som fremgår af EMRK artikel 14 (bl.a. fødsel og sprog), idet det blev vurderet, at disse grunde ikke udgør diskrimination i relation til tildeling af statsborgerskab.

Herudover er det forudsat i den forklarende rapport, at landene kan give positiv særbehandling til statsborgere fra bestemte andre lande, f.eks. andre EU-lande. Dette vil i givet fald udgøre forskelsbehandling på grundlag af nationalitet, som ikke er omfattet af forbuddet i bestemmelsen, og ikke forskelsbehandling på grundlag af national oprindelse, som er omfattet af forbuddet i bestemmelsen.

Konventionens artikel 5, stk. 2, supplerer stk. 1, idet denne bestemmelse indeholder et generelt forbud mod forskelsbehandling mellem statsborgere afhængig af, om de har opnået statsborgerskabet ved fødslen eller ved naturalisation. Bestemmelsen er ikke begrænset til statsborgerskabslovgivningen.

Det følger dog af den forklarende rapport til bestemmelsen, at det med formuleringen »skal følge princippet om« er tilsigtet, at bestemmelsen alene er en hensigtserklæring, og derfor ikke er en bindende regel, som skal følges i alle tilfælde.

2.1.5. EU-retten

Unionsborgerskabet blev indført med Maastricht-traktaten, der trådte i kraft den 1. november 1993. Med Amsterdam-traktaten i 1999 blev det traktatfæstet, at unionsborgerskabet ikke træder i stedet for de nationale statsborgerskaber, men blot supplerer disse.

Bestemmelsen om unionsborgerskabet, der i dag fremgår af Traktaten om Den Europæiske Unions Funktionsmåde (herefter TEUF) artikel 20, har følgende ordlyd:

»1. Der indføres et unionsborgerskab. Unionsborgerskab har enhver, der er statsborger i en medlemsstat. Unionsborgerskab er et supplement til det nationale statsborgerskab og træder ikke i stedet for dette.

2. Unionsborgerne har de rettigheder og er underlagt de pligter, der er indeholdt i traktaterne. De har bl.a. følgende rettigheder:
a) de har ret til at færdes og opholde sig frit på medlemsstaternes område
b) de har valgret og er valgbare ved valg til Europa-Parlamentet og ved kommunale valg i den medlemsstat, hvor de har bopæl, på samme betingelser som statsborgerne i denne stat
c) de nyder i tredjelande, hvor den medlemsstat, som de er statsborgere i, ikke er repræsenteret, beskyttelse hos enhver medlemsstats diplomatiske og konsulære myndigheder på samme vilkår som statsborgere i denne medlemsstat
d) de har ret til at indgive andragender til Europa-Parlamentet og til at henvende sig til Den Europæiske Ombudsmand samt til Unionens institutioner og rådgivende organer på et af traktaternes sprog og få svar på samme sprog.

Disse rettigheder udøves med de begrænsninger og på de betingelser, der er fastsat i traktaterne og i foranstaltninger vedtaget med henblik på deres gennemførelse.«

Selv om regler vedrørende erhvervelse og fortabelse af statsborgerskab henhører under medlemsstaternes og ikke EU's kompetence, skal medlemsstaterne imidlertid overholde EU-retten i de situationer, der omfattes af EU-retten. EU-Domstolen har således i sagen C-135/08, Rottman, udtalt, at det tilkommer medlemsstaterne i overensstemmelse med folkeretten at definere betingelserne for erhvervelse og fortabelse af statsborgerskab, men at medlemsstaterne ved udøvelse af deres kompetence vedrørende statsborgerskab skal overholde EU-retten, jf. dommens præmis 39 og 41.

I den forbindelse udtalte EU-Domstolen, at en situation, hvor en unionsborger konfronteres med en beslutning om tilbagekaldelse af en naturalisation, der er vedtaget af en medlemsstats myndigheder, og hvorved den pågældende efter at have mistet sit oprindelige statsborgerskab i en anden medlemsstat sættes i en situation, der kan medføre fortabelse af den status, som den pågældende er tildelt efter TEUF artikel 20 og af de dertil knyttede rettigheder, efter sin natur og sine konsekvenser er omfattet af EU-retten, jf. præmis 42.

I et sådant tilfælde skal beslutningen om tilbagekaldelse overholde proportionalitetsprincippet for så vidt angår virkningerne heraf for den berørte persons situation i forhold til EU-retten, jf. præmis 55.

EU-Domstolen udtalte herom, at »henset til den betydning, som den primære ret tillægger unionsborgerskabet, bør der i forbindelse med undersøgelsen af en beslutning om tilbagekaldelse af en naturalisation tages hensyn til eventuelle virkninger, denne beslutning har for den berørte person og i givet fald for hans familiemedlemmer, for så vidt angår fortabelsen af de rettigheder, enhver unionsborger nyder godt af«, jf. præmis 56.

EU-Domstolen konkluderede således, at EU-retten, navnlig TEUF artikel 20, »... ikke er til hinder for, at en medlemsstat tilbagekalder en unionsborgers statsborgerskab i denne medlemsstat, som er erhvervet

ved naturalisation, når dette er opnået svigagtigt, under forudsætning af, at denne beslutning om tilbagekaldelse overholder proportionalitetsprincippet«, jf. præmis 59.

2.2. Arbejdsgruppens overvejelser

Som opfølgning på regeringsgrundlaget »Et Danmark, der står sammen« fra oktober 2011 nedsatte regeringen i december 2012 en tværministeriel arbejdsgruppe, der fik til opgave at undersøge, hvorledes en ny regulering af dobbelt statsborgerskab kan udformes.

Arbejdsgruppen har i marts 2014 afgivet sin rapport om dobbelt statsborgerskab.

I rapporten er den gældende regulering af dobbelt statsborgerskab indledningsvist gennemgået. Der henvises herom nærmere til pkt. 2.1 ovenfor.

2.2.1. Retsvirkningerne af dansk statsborgerskab i den gældende lovgivning

Det fremgår af rapporten om dobbelt statsborgerskab, at arbejdsgruppen har anmodet samtlige ministerier om en udtalelse om, i hvilket omfang den gældende danske lovgivning indeholder bestemmelser, hvor det er tillagt betydning, at en person har dansk statsborgerskab.

Af rapporten fremgår det sammenfattende, at de oplysninger, som arbejdsgruppen har indhentet, viser, at der på en række områder findes bestemmelser, hvor dansk statsborgerskab er tillagt betydning i den gældende lovgivning. Det drejer sig om et bredt spekter af bestemmelser inden for områder som bl.a. borgerlige og forfatningsmæssige rettigheder, regler om ansættelse som tjenestemand, visse erhvervsforhold samt inden for reguleringen af kulturarv m.v.

For så vidt angår retten til at modtage velfærdsydelser inden for det uddannelsesmæssige, beskæftigelsesmæssige samt sociale og sundhedsmæssige område kan det imidlertid på baggrund af ministeriernes høringssvar generelt udledes, at dansk statsborgerskab kun i begrænset omfang tillægges betydning for retten til at opnå de pågældende ydelser. I relation til skattepligt i Danmark er det generelt oplyst, at dansk statsborgerskab ikke er afgørende.

Der kan henvises til rapporten, side 25-51.

2.2.2. Fremmed ret

Det fremgår af rapporten, at arbejdsgruppen har iværksat høringer af en række lande med henblik på at afdække, hvordan reglerne om dobbelt statsborgerskab er udformet i andre lande.

De indhentede oplysninger har ifølge rapporten samlet set vist, at dobbelt statsborgerskab accepteres fuldt ud – det vil sige såvel for landets egne statsborgere, der erhverver et fremmed statsborgerskab, som for andre landes statsborgere, der erhverver statsborgerskab i det pågældende land – i Belgien, Cypern, Finland, Frankrig, Grækenland, Irland, Island, Italien, Luxembourg, Malta, Polen, Portugal, Rumænien, Schweiz, Sverige, Storbritannien og Ungarn.

De indhentede oplysninger har endvidere vist, at statsborgerretslovgivningen i Estland, Holland, Litauen, Norge, Tjekkiet og Østrig er baseret på et princip om at begrænse dobbelt statsborgerskab, og at dobbelt statsborgerskab således alene accepteres i meget begrænset omfang i disse lande.

Herudover har de indhentede oplysninger vist, at statsborgerretslovgivningen i Spanien, Bulgarien, Slovakiet, Tyskland, Slovenien og Letland indeholder regler, der bygger på forskellige modeller, hvor dobbelt statsborgerskab accepteres i varierende udstrækning.

Det fremgår endelig af de indhentede oplysninger, at visse af de lande, som har valgt at indføre regler

om accept af dobbelt statsborgerskab, har valgt også at indføre overgangsregler om generhvervelse af et tidligere fortabt statsborgerskab, mens andre lande har valgt ikke at indføre en sådan ordning. Sammenfattende fremgår det af de indhentede oplysninger, at der i Sverige, Finland, Island, Portugal og Bulgarien i tilknytning til indførelsen af regler om accept af dobbelt statsborgerskab har været etableret en overgangsordning.

Der kan henvises til rapporten, side 52-72.

2.2.3. Hensyn for og imod øget accept af dobbelt statsborgerskab

2.2.3.1. Det fremgår af rapporten, at der i de senere år flere gange har været rejst spørgsmål ved, om de gældende regler om dobbelt statsborgerskab bør ændres.

Rapporten indeholder en nærmere beskrivelse af, hvilke argumenter der i den forbindelse har været fremført til støtte for dels en øget accept af dobbelt statsborgerskab, dels en bevarelse af den gældende regulering af dobbelt statsborgerskab.

2.2.3.2. Det fremgår af rapporten, at følgende argumenter har været fremført til støtte for en øget accept af dobbelt statsborgerskab og dermed for en ændring af de gældende regler herom:
– den stigende vækst og internationalisering, herunder øget arbejdsudbud,
– engagement i lokalsamfundet m.v.,
– familiemæssige forhold og
– økonomiske forhold.

Det har således bl.a. været fremført, at i en tid, hvor man ønsker at fremme økonomiske, kulturelle og politiske forbindelser på tværs af landegrænser med henblik på at skabe bedre muligheder for vækst, og hvor dette bl.a. sikres ved at tiltrække højtuddannet udenlandsk arbejdskraft til Danmark, og ved at højtuddannede danskere bestrider stillinger i internationale virksomheder i udlandet, kan regler om øget accept af dobbelt statsborgerskab afhjælpe nogle af de uhensigtsmæssigheder, som visse oplever, når de bosætter sig i et andet land.

Det fremgår endvidere af rapporten, at det i flere lande er et krav, at man er statsborger i det pågældende land, hvis man ønsker at engagere sig i lokalsamfundet i officielt embede eller på ens børns skole m.v., og at det for personer, der har boet i et andet land end deres hjemland i mange år, kan opleves som frustrerende ikke at kunne få lov til at få indflydelse på vigtige beslutninger, der påvirker de pågældendes dagligdag, uden at give afkald på deres oprindelige statsborgerskab.

Endelig kan en opgivelse af det oprindelige statsborgerskab i visse tilfælde medføre uhensigtsmæssige konsekvenser for familiemæssige forhold, ligesom det fremgår af rapporten, at udlændinge i visse tilfælde stilles ringere end et lands egne statsborgere i relation til eksempelvis forhold som pensionsopsparing, forsikringer, rentesatser på lån, arveafgift, mulighed for at hensidde i uskiftet bo, mulighed for som studerende at opnå legater samt i forhold til fastansættelse i visse stillinger.

Det fremgår af rapporten, at det generelt kan udledes, at en øget accept af dobbelt statsborgerskab for mange danskere bosat i udlandet og udlændinge bosat i Danmark vil betyde, at mange af de nævnte udfordringer ikke længere vil være til stede, og at det derfor vil være lettere at arbejde og bosætte sig i udlandet.

Der henvises nærmere til rapporten, side 73-74.

2.2.3.3. Det fremgår af rapporten, at følgende argumenter har været fremført til støtte for den hidtidige restriktive regulering af dobbelt statsborgerskab:

– loyalitetshensyn,
– valgret og valgbarhed,
– diplomatisk og konsulær bistand,
– beskæftigelse inden for offentlige hverv, herunder i det diplomatiske korps,
– værnepligt og
– lovkonflikter på det strafferetlige område.

Det har således bl.a. ofte været fremhævet, at en person opnår et særligt tilhørsforhold og en særlig loyalitet over for det land, hvor den pågældende er statsborger.

Det fremgår i forhold til spørgsmålet om valgret og valgbarhed bl.a. af rapporten, at den danske valglovgivning bygger på et princip, hvorefter valgret og valgbarhed til Folketinget som udgangspunkt er betinget af, at den pågældende har bopæl her i riget.

I relation til retten til diplomatisk og konsulær bistand for personer med dobbelt statsborgerskab har navnlig to problemstillinger været fremhævet. Den ene vedrører den situation, hvor flere stater, hvori vedkommende er statsborger, yder diplomatisk eller konsulær bistand mod en tredjestat. Den anden vedrører den situation, hvor en stat ønsker at yde diplomatisk eller konsulær bistand mod en anden stat, hvor vedkommende tillige er statsborger.

I forhold til spørgsmålet om diplomatisk og konsulær bistand mod en tredjestat er det i rapporten anført, at det følger af Haag-konventionen af 12. april 1930 om visse spørgsmål vedrørende lovkonflikter om statsborgerskab, at såfremt en personer med to eller flere statsborgerskaber opholder sig i en tredjestat, skal denne person af tredjestaten alene anerkendes som værende statsborger i den stat, hvor han har fast bopæl, eller den stat, som han er tættest knyttet til.

Danmark anvender i forhold til den situation, hvor en stat ønsker at yde diplomatisk eller konsulær bistand mod en anden stat, hvor vedkommende tillige er statsborger, den folkeretlige regel, der er kodificeret i Haag-konventionens artikel 4. Det følger heraf, at en stat ikke må yde diplomatisk eller konsulær bistand til en af statens borgere imod en stat, hvor borgeren tillige er statsborger. Danmark vil på den baggrund som udgangspunkt ikke kunne yde diplomatisk eller konsulær bistand til en dansk statsborger, der opholder sig i et land, hvor vedkommende tillige er statsborger, hvis opholdsstaten modsætter sig dette.

Vedrørende spørgsmålet om beskæftigelse inden for offentlige hverv fremgår det af rapporten, at det bl.a. ved hvervet som dommer og ved beskæftigelse som politibetjent efter praksis er et krav, at man er dansk statsborger. Dobbelt statsborgerskab er imidlertid ikke til hinder for at bestride disse hverv. Det fremgår endvidere, at dobbelt statsborgerskab ikke er til hinder for ansættelse i Det Danske Forsvar, men at det dog undersøges i forbindelse med ansættelse i forsvaret, om der er tale om en person med dobbelt statsborgerskab. Desuden er dobbelt statsborgerskab ikke som udgangspunkt til hinder for beskæftigelse i det diplomatiske korps.

Det fremgår i relation til spørgsmålet om værnepligt af rapporten, at der bl.a. kan opstå konflikt i forhold til anerkendelse af, at værnepligt er aftjent i det ene af de lande, hvor en person er statsborger, samt i forhold til den pågældendes indtræden i militæret, såfremt der er en krigstilstand mellem de to stater. Det er i den forbindelse i rapporten bl.a. anført, at det følger af kapitel 2 i den europæiske konvention om begrænsning af tilfælde af dobbelt statsborgerret og værnepligt for personer med dobbelt statsborgerret, at en person med dobbelt statsborgerskab som udgangspunkt alene skal aftjene værnepligt i den stat, på hvis territorium han har fast bopæl, og at vedkommende, når han har aftjent sin værnepligt i denne stat, må anses for at have opfyldt sine militære forpligtelser over for enhver anden part, i hvis land han også har statsborgerskab. Den europæiske konvention om statsborgerret fra 1997 følger princippet i

1963-konventionen. Det er således i konventionens artikel 21 bestemt, at personer med statsborgerskab i to eller flere kontraherende stater kun skal aftjene værnepligt i en af disse stater.

Endelig fremgår det af rapporten, at dansk statsborgerskab ikke har betydning for muligheden for at få en person udleveret til Danmark, men at en række lande dog ikke udleverer egne statsborgere. Det dobbelte statsborgerskab vil da kunne få betydning i den forstand, at en statsborger vil kunne være beskyttet af det pågældende andet lands regler om udlevering af egne statsborgere. En sådan beskyttelse tilkommer imidlertid også personer uden dobbelt statsborgerskab, hvis de pågældende er statsborgere i et land, hvis lovgivning er til hinder for udlevering af egne statsborgere, og de flygter dertil. Efter de gældende regler om udlevering af lovovertrædere er der endvidere mulighed for under visse omstændigheder at udlevere danske statsborgere – herunder personer med dobbelt statsborgerskab, hvoraf det ene er dansk – til stater både i og uden for Den Europæiske Union.

Der henvises nærmere til rapporten, side 75-78.

2.2.4. Modeller for accept af dobbelt statsborgerskab

2.2.4.1. Arbejdsgruppen har i sin rapport opstillet en række mulige modeller for øget accept af dobbelt statsborgerskab.

Det fremgår således af rapporten, at et regelsæt, der indebærer en øget accept af dobbelt statsborgerskab, kan udformes på forskellige måder. Der vil kunne indføres en fuld adgang til dobbelt statsborgerskab, eller der vil kunne indføres bestemmelser, der i forskellige udformninger indebærer en delvis accept af dobbelt statsborgerskab. De opstillede modeller for en delvis accept af dobbelt statsborgerskab vil i vidt omfang kunne kombineres indbyrdes.

2.2.4.2. Det fremgår indledningsvist af rapporten, at hvis Danmark beslutter i videre omfang at tillade dobbelt statsborgerskab, kan det blive nødvendigt, at Danmark opsiger enten hele Europarådets konvention af 6. maj 1963 om begrænsning af tilfælde af dobbelt statsborgerret og værnepligt for personer med dobbelt statsborgerret eller på baggrund af den særlige aftale mellem de kontraherende parter af 2. april 2007 opsiger konventionens kapitel 1 om begrænsning i antallet af tilfælde af dobbelt statsborgerret. Der henvises nærmere til pkt. 2.1.4.3 ovenfor.

Det fremgår endvidere af rapporten, at Danmark inden for sin forpligtelse efter Europarådets konvention af 6. november 1997 om statsborgerret vil have mulighed for generelt at tillade dobbelt statsborgerskab, ligesom der vil være mulighed for at differentiere, således at dobbelt statsborgerskab alene tillades i forhold til visse lande. Der henvises nærmere til pkt. 2.1.4.4 ovenfor.

Spørgsmålet om en øget anerkendelse af dobbelt statsborgerskab vil desuden skulle vurderes i forhold til EMRK artikel 8 om retten til respekt for privatliv og familieliv og EMRK artikel 14 om forbud mod diskriminering, hvis der er tale om forskelsbehandling. Det bemærkes i rapporten hertil, at det er forbundet med usikkerhed, i hvilket omfang adgangen til at opnå eller bevare flere statsborgerskaber er beskyttet af EMRK, og således hvorvidt Danmark er forpligtet til at undgå diskrimination i denne forbindelse. Der henvises nærmere til pkt. 2.1.4.2 ovenfor.

Det fremgår herudover af rapporten, at det følger af artikel 16 i Europarådets konvention af 6. november 1997, at en kontraherende stat ikke må gøre en persons erhvervelse eller bevarelse af statsborgerret betinget af, at vedkommende giver afkald på eller fortaber fremmed statsborgerret, såfremt afkald eller fortabelse ikke er mulig eller ikke med rimelighed kan påkræves.

Et krav om løsning fra et hidtidigt statsborgerskab for andre landes statsborgere – uanset hvilken model, der måtte ønskes – vil derfor alene kunne stilles med de begrænsninger, der også gælder i dag. Der

vil på den baggrund ikke kunne stilles krav om løsning over for ansøgere med flygtningestatus her i landet, ansøgere fra lande, hvor det erfaringsmæssigt er umuligt eller forbundet med overordentlig store vanskeligheder at blive løst, ansøgere, der har fået afslag på løsning fra hidtidigt statsborgerskab, eller ansøgere, der har dokumenteret, at de pågældende har gjort et seriøst, men forgæves forsøg på at blive løst fra deres hidtidige statsborgerskab, jf. § 4, stk. 2, i cirkulæreskrivelsen om naturalisation.

Det fremgår endvidere af rapporten, at der ikke efter de opstillede modeller vil blive stillet krav om, at det i forhold til børn, der optages på et lovforslag om indfødsrets meddelelse som bipersoner, skal godtgøres, at de pågældende derved mister deres statsborgerskab i andre lande, jf. herved indfødsretslovens § 6, stk. 2.

Endelig fremgår det af rapporten, at bestemmelsen i indfødsretslovens § 8 ikke vil blive berørt af de modeller for en øget anerkendelse af dobbelt statsborgerskab, som arbejdsgruppen har opstillet. Det følger af indfødsretslovens § 8, stk. 1, at den, der er født i udlandet og aldrig har boet her i riget og ej heller har opholdt sig her under forhold, der tyder på samhørighed med Danmark, taber sin danske indfødsret ved det fyldte 22. år, medmindre den pågældende derved bliver statsløs. Justitsministeren, eller den, ministeren bemyndiger dertil, kan dog efter ansøgning indgivet inden dette tidspunkt tillade, at indfødsretten bevares.

2.2.4.3. Der er i rapporten opstillet følgende mulige modeller for øget accept af dobbelt statsborgerskab:

Fuld adgang til dobbelt statsborgerskab

Én mulig model er en ubetinget generel accept af dobbelt statsborgerskab, hvor der fremadrettet ikke længere stilles krav om løsning fra et hidtidigt statsborgerskab for personer, der erhverver dansk indfødsret, ligesom bestemmelsen om, at danske statsborgere, der efter ansøgning eller udtrykkeligt samtykke m.v. opnår statsborgerskab i et andet land, automatisk mister deres danske statsborgerskab, ophæves.

Personer, der naturaliseres eller erklærer sig danske, vil således ikke skulle dokumentere, at de er blevet løst fra deres hidtidige statsborgerskab. Ligeledes vil danske statsborgere, der rejser ud af landet, kunne erhverve et fremmed statsborgerskab, uden at de pågældende herved som følge af dansk indfødsretslovgivning fortaber deres danske statsborgerskab.

Det fremgår af rapporten, at der, hvis denne model vælges, vil skulle ske hel eller delvis opsigelse af Europarådets konvention af 6. maj 1963 om begrænsning af tilfælde af dobbelt statsborgerret og værnepligt for personer med dobbelt statsborgerret.

Det fremgår endvidere af rapporten, at modellen ikke rejser spørgsmål i forhold til bestemmelsen om forskelsbehandling i EMRK artikel 14 i sammenhæng med artikel 8 eller statsborgerretskonventionens artikel 5.

Dobbelt statsborgerskab for borgere fra EU-lande, EØS-lande og Schweiz

Der kan vælges en model, hvor det tillades borgere fra de øvrige EU-lande, EØS-lande og Schweiz at blive dobbelte statsborgere, således at der for disse borgeres vedkommende ikke stilles krav om løsning, når de opnår dansk statsborgerskab. Ligeledes vil danske statsborgere, der erhverver statsborgerskab i de pågældende lande, ikke automatisk fortabe deres danske statsborgerskab.

Det fremgår af rapporten, at der, hvis denne model vælges, vil skulle ske hel eller delvis opsigelse af Europarådets konvention af 6. maj 1963 om begrænsning af tilfælde af dobbelt statsborgerret og værnepligt for personer med dobbelt statsborgerret.

Det fremgår endvidere af rapporten, at modellen ikke vurderes at rejse spørgsmål i forhold til EMRK

artikel 14 i sammenhæng med artikel 8, selv om modellen indebærer en forskelsbehandling mellem på den ene side statsborgere fra EU-lande, EØS-lande og Schweiz og på den anden side tredjelandsstatsborgere. Tilsvarende kan modellen ikke antages at rejse spørgsmål i forhold til statsborgerretskonventionens artikel 5, stk. 1.

Dobbelt statsborgerskab for borgere fra de nordiske lande

Der kan vælges en model, hvor det tillades borgere fra de øvrige nordiske lande at blive dobbelte statsborgere, således at der for disse borgeres vedkommende ikke stilles krav om løsning, når de opnår dansk statsborgerskab. Ligeledes vil danske statsborgere, der erhverver statsborgerskab i de pågældende lande, ikke automatisk fortabe deres danske statsborgerskab.

Ved de nordiske lande forstås Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige.

Det er i rapporten anført, at disse lande har et betydeligt historisk, kulturelt og sprogligt fællesskab, som bl.a. har givet sig udslag i samarbejdet i Nordisk Råd, som danner rammen om det nordiske samarbejde inden for retsvæsen, kultur, samfærdsel, miljø samt sociale og økonomiske forhold.

Det fremgår af rapporten, at der, hvis denne model vælges, vil skulle ske hel eller delvis opsigelse af Europarådets konvention af 6. maj 1963 om begrænsning af tilfælde af dobbelt statsborgerret og værnepligt for personer med dobbelt statsborgerret.

Det fremgår endvidere af rapporten, at modellen ikke vurderes at rejse spørgsmål i forhold til EMRK artikel 14 i sammenhæng med artikel 8, selv om modellen indebærer en forskelsbehandling mellem på den ene side statsborgere fra de nordiske lande og på den anden side tredjelandsstatsborgere. Modellen kan desuden ikke antages at rejse spørgsmål i forhold til statsborgerretskonventionens artikel 5, stk. 1.

Dobbelt statsborgerskab for borgere fra NATO-lande

Der kan vælges en model, hvor det tillades borgere fra de øvrige NATO-lande at blive dobbelte statsborgere, således at der for disse borgeres vedkommende ikke stilles krav om løsning, når de opnår dansk statsborgerskab. Ligeledes vil danske statsborgere, der erhverver statsborgerskab i de pågældende lande, ikke automatisk fortabe deres danske statsborgerskab.

NATO's 28 medlemslande er Albanien, Belgien, Bulgarien, Canada, Danmark, Estland, Frankrig, Grækenland, Island, Italien, Kroatien, Letland, Litauen, Luxembourg, Nederlandene, Norge, Polen, Portugal, Rumænien, Slovakiet, Slovenien, Spanien, Storbritannien, Tjekkiet, Tyrkiet, Tyskland, Ungarn og USA.

Det fremgår af rapporten, at formålet med NATO bl.a. har været at have en afskrækkende virkning på det tidligere Sovjetunionen, men også at styrke den europæiske politiske integration. NATO-samarbejdet er fastlagt i en multilateral aftale, der bygger på gensidige rettigheder og pligter inden for nogle afgrænsede områder. Medlemslandene har bl.a. ved artikel 5 i den Nordatlantiske Traktat af 4. april 1949 forpligtet sig til at anse et angreb på et medlemsland som et angreb på dem alle. Disse lande har således på visse områder et betydeligt historisk og politisk, herunder sikkerhedspolitisk, interessefællesskab.

Det er i rapporten anført, at der, hvis denne model vælges, vil skulle ske hel eller delvis opsigelse af Europarådets konvention af 6. maj 1963 om begrænsning af tilfælde af dobbelt statsborgerret og værnepligt for personer med dobbelt statsborgerret.

Det fremgår endvidere af rapporten, at modellen rejser spørgsmål i forhold til EMRK artikel 14 i sammenhæng med artikel 8, idet modellen indebærer en forskelsbehandling mellem på den ene side statsborgere fra NATO-lande og på den anden side tredjelandsstatsborgere. Modellen kan ikke antages at rejse spørgsmål i forhold til statsborgerretskonventionens artikel 5, stk. 1.

Krav om løsning for udlændinge, der bliver danske statsborgere, men ikke automatisk fortabelse for danske statsborgere, der søger fremmed statsborgerskab

Der kan vælges en model, hvor der sker en differentiering mellem oprindeligt danske statsborgere og andre landes statsborgere. Det kan eksempelvis inden for disse rammer tillades, at oprindeligt danske statsborgere kan erhverve et andet lands statsborgerskab, uden at de derved fortaber deres danske statsborgerskab, mens det fortsat for andre landes statsborgere, der bliver danske, vil være et krav, at de løses fra deres hidtidige statsborgerskab.

Det fremgår af rapporten, at en sådan model særligt vil kunne tilgodese administrative hensyn. Det er således ikke vanskeligt for de danske myndigheder at påse, at en statsborger i et andet land, der søger dansk statsborgerskab, bliver løst fra sit andet statsborgerskab. De danske myndigheder bliver derimod ikke i alle tilfælde orienteret om, at en dansk statsborger søger statsborgerskab i et andet land, hvorfor det i højere grad beror på tilfældighed, om de danske myndigheder bliver orienteret om, at en dansk statsborger automatisk har fortabt sit statsborgerskab.

Det er i rapporten bemærket, at en model, hvor der stilles krav om løsning i forbindelse med erhvervelse af dansk statsborgerskab, men hvor danske statsborgere, der erhverver et fremmed statsborgerskab, ikke automatisk fortaber det danske statsborgerskab, vil kunne føre til en form for omgåelse. Personer, der bliver løst fra deres oprindelige statsborgerskab i et land, hvor det ikke er forbundet med særlige vanskeligheder at generhverve et mistet statsborgerskab, vil således kunne acceptere at blive løst fra deres oprindelige statsborgerskab og vil derefter, når de har opnået dansk statsborgerskab, kunne generhverve deres oprindelige statsborgerskab uden at miste det danske statsborgerskab.

Det fremgår af rapporten, at der, hvis denne model vælges, vil skulle ske hel eller delvis opsigelse af Europarådets konvention af 6. maj 1963 om begrænsning af tilfælde af dobbelt statsborgerret og værnepligt for personer med dobbelt statsborgerret.

Det fremgår endvidere af rapporten, at modellen rejser visse spørgsmål i forhold til EMRK artikel 14 i sammenhæng med artikel 8, idet modellen indebærer en forskelsbehandling mellem personer, der allerede er danske statsborgere, og personer, der opnår dansk statsborgerskab. En sådan positiv særbehandling af danske statsborgere må imidlertid ifølge rapporten anses for at være objektiv og saglig.

Modellen kan ikke antages at rejse spørgsmål i forhold til statsborgerretskonventionens artikel 5, stk. 1. For så vidt angår statsborgerretskonventionens artikel 5, stk. 2, bemærkes det i rapporten, at der med modellen sker forskelsbehandling mellem personer, der har statsborgerskab i landet i forvejen, og personer, der står foran erhvervelse af statsborgerskab. De personer, der står foran erhvervelse af statsborgerskab, kan imidlertid ikke klassificeres som danske statsborgere, hvorfor det må antages, at bestemmelsen ikke finder anvendelse i denne situation. Bestemmelsen er endvidere alene en hensigtserklæring.

Dobbelt statsborgerskab for borgere fra lande, hvormed der er indgået folkeretlig aftale

Der kan vælges en model, hvor dobbelt statsborgerskab accepteres for borgere fra lande, som Danmark har indgået folkeretlig aftale med om (gensidig) accept af dobbelt statsborgerskab. Regeringens adgang til at indgå sådanne aftaler følger af grundlovens § 19.

Det fremgår af rapporten, at der, hvis denne model vælges, vil skulle ske hel eller delvis opsigelse af Europarådets konvention af 6. maj 1963 om begrænsning af tilfælde af dobbelt statsborgerret og værnepligt for personer med dobbelt statsborgerret.

Det fremgår endvidere af rapporten, at modellen rejser spørgsmål i forhold til EMRK artikel 14 i

sammenhæng med artikel 8, idet modellen indebærer en forskelsbehandling mellem på den ene side statsborgere i bestemte lande, som Danmark måtte indgå en folkeretlig aftale med, og på den anden side tredjelandsstatsborgere. Modellen kan ikke antages at rejse spørgsmål i forhold til statsborgerretskonventionens artikel 5, stk. 1.

Andre modeller for accept af dobbelt statsborgerskab

I rapporten er der endelig beskrevet visse andre former for reguleringer af dobbelt statsborgerskab, herunder anerkendelse af dobbelt statsborgerskab, hvis opgivelsen af et udenlandsk statsborgerskab vil medføre væsentlige ulemper ud over tabet af borgerlige rettigheder i oprindelseslandet, anerkendelse af dobbelt statsborgerskab for borgere fra konkrete lande udpeget på baggrund af stærke historiske og kulturelle bånd samt anerkendelse af dobbelt statsborgerskab alene for borgere fra andre lande, men ikke for egne statsborgere.

Der henvises nærmere om de i rapporten opstillede modeller for øget accept af dobbelt statsborgerskab til rapportens kapitel 5, side 80-90.

2.2.5. Overgangsregler

Det fremgår af rapporten, at mange danske statsborgere oplever det som et problem, at de ikke i forbindelse med, at de bosætter sig i udlandet, kan opnå statsborgerskab i deres bopælsland uden at skulle opgive deres danske statsborgerskab. Nogle har på den baggrund valgt at opretholde deres danske statsborgerskab med den konsekvens, at de ikke i ønsket omfang har mulighed for at yde et aktivt bidrag i deres lokalsamfund. For andre har det udgjort så stor en ulempe i dagligdagen ikke at være statsborger i deres bopælsland, at de pågældende har valgt at opgive deres danske statsborgerskab for fuldt ud at kunne integrere sig i bopælslandet.

For de personer, der endnu ikke har opgivet deres danske statsborgerskab, vil regler om øget accept af dobbelt statsborgerskab give en ny mulighed for, at de pågældende kan blive fuldt integrerede i deres bopælsland, uden at de vil blive tvunget til at opgive deres danske statsborgerskab.

Såfremt der i forbindelse med en ændring af reglerne om dobbelt statsborgerskab fastsættes overgangsregler om generhvervelse af et tidligere fortabt statsborgerskab, vil de personer, som tidligere har fundet det nødvendigt at opgive deres danske statsborgerskab, kunne få mulighed for at generhverve dette.

Det fremgår af rapporten, at der i tilknytning til en ændring af de gældende regler om dobbelt statsborgerskab således vil skulle tages stilling til, hvilken konsekvens en sådan ændring bør have for personer, der tidligere har fortabt deres danske statsborgerskab.

Det følger bl.a. af indfødsretslovens § 8, at indfødsretten som udgangspunkt fortabes af danske statsborgere, der er født i udlandet, og som hverken gennem bopæl eller ophold her i riget inden det fyldte 22. år har haft den fornødne tilknytning til Danmark.

De opstillede modeller for en øget accept af dobbelt statsborgerskab vil ikke berøre bestemmelsen i indfødsretslovens § 8. Der henvises til pkt. 2.2.4.2 ovenfor.

Det fremgår endvidere af rapporten, at de opstillede kriterier for mulige overgangsordninger tilsvarende alene vil omfatte personer, der har måttet opgive deres danske statsborgerskab som følge af bestemmelsen i indfødsretslovens § 7. Efter bestemmelsen i § 7 fortabes dansk indfødsret af den, som erhverver fremmed statsborgerret efter ansøgning eller udtrykkeligt samtykke eller erhverver fremmed statsborgerret ved at indtræde i offentlig tjeneste i et andet land samt af ugifte børn under 18 år, som bliver fremmede statsborgere derved, at en af deres forældre, som har forældremyndigheden eller del i denne, erhverver

fremmed statsborgerskab på en af de angivne måder, medmindre den anden af barnets forældre vedbliver at være dansk og ligeledes har del i forældremyndigheden.

Indførelsen af en overgangsordning vil således ikke berøre bestemmelsen i indfødsretslovens § 8, hvilket medfører, at danske statsborgere omfattet af denne bestemmelse fortsat som udgangspunkt vil fortabe deres danske statsborgerskab ved det fyldte 22. år, hvis de ikke forud herfor har haft den fornødne tilknytning til Danmark.

Det bemærkes dog i den forbindelse i rapporten, at der ved den nærmere udformning af en overgangsordning vil kunne tages højde for bestemmelsen om fortabelse og bevarelse af dansk statsborgerskab i indfødsretslovens § 8. Der henvises til pkt. 2.2.5.2.3 nedenfor.

2.2.5.1. Overgangsregler i andre lande

Det fremgår af rapporten, at visse af de lande, som har valgt at indføre regler om accept af dobbelt statsborgerskab, har valgt også at indføre overgangsregler om generhvervelse af et tidligere fortabt statsborgerskab. Der henvises til pkt. 2.2.2 ovenfor.

Det er i den forbindelse i rapporten anført, at der således i Finland, Island, Portugal og Sverige i tilknytning til indførelsen af regler om accept af dobbelt statsborgerskab har været etableret en overgangsordning. Overgangsordningen har i disse lande været udformet som en erklæringsadgang, hvorefter en person, der tidligere har fortabt sit statsborgerskab, over for myndighederne i det oprindelige hjemland har kunnet erklære, at den pågældende ønskede at generhverve sit oprindelige statsborgerskab. I de nævnte lande har en person, der ønskede at generhverve sit statsborgerskab kunnet gøre det uden at skulle opfylde nogen yderligere betingelser herfor. Der har således eksempelvis ikke været stillet krav om, at en person, for at kunne generhverve sit statsborgerskab, har skullet bo i det pågældende land i en nærmere fastsat periode, eller at den pågældende har skullet opfylde et vandelskrav.

Det fremgår desuden af rapporten, at der også i Bulgarien i forbindelse med indførelsen af regler om accept af dobbelt statsborgerskab har været etableret en overgangsordning. Om udformningen af overgangsordningen er det oplyst, at personer, der tidligere har fortabt deres statsborgerskab, har kunnet indgive en officiel anmodning til justitsministeren om generhvervelse af deres bulgarske statsborgerskab. Det er ikke i den forbindelse oplyst, om der har været stillet yderligere betingelser for generhvervelse.

Endvidere fremgår det af rapporten, at de indhentede oplysninger om reglerne om dobbelt statsborgerskab i andre lande har vist, at der – i de lande der har indført overgangsregler som led i en øget accept af dobbelt statsborgerskab – både ses eksempler på lande, som har indført en overgangsordning for en nærmere fastsat periode, og eksempler på lande, som har indført en overgangsordning uden tidsmæssig begrænsning.

Det er i tilknytning hertil anført, at Portugal ved ændringen af den portugisiske statsborgerretslovgivning i 1981 valgte at indføre en tidsmæssig ubegrænset adgang til at generhverve et tidligere fortabt portugisisk statsborgerskab, mens Sverige, Finland, Island og Bulgarien efter det oplyste valgte en overgangsordning, der udløb efter en nærmere fastsat periode.

Overgangsordningen i Sverige løb således over en ca. 2-årig periode, mens perioden for Finland var ca. 5 år og for Island ca. 4 år.

Det bemærkes dog i den forbindelse i rapporten, at adgangen til at generhverve et tidligere fortabt statsborgerskab i Finland efterfølgende er gjort permanent, at der i Island efterfølgende er indført en ny tidsbegrænset periode for generhvervelse, og at der i Sverige pågår overvejelser om at indføre en fornyet adgang til generhvervelse af et tidligere fortabt statsborgerskab.

Endelig indeholder rapporten en opgørelse over modtagne anmeldelser om generhvervelse af et tidligere fortabt statsborgerskab indgivet efter de etablerede overgangsordninger i henholdsvis Finland, Island og Sverige.

2.2.5.2. Valg af overgangsregler

2.2.5.2.1. Udformning af en overgangsordning

Det fremgår af rapporten, at en overgangsordning vil skulle ligge inden for rammerne af grundlovens § 44, stk. 1, hvorefter ingen udlænding kan få indfødsret uden ved lov. Der henvises om grundlovens § 44 nærmere til pkt. 2.1.1 ovenfor.

Grundlovens § 44, stk. 1, antages ikke at være til hinder for, at der ved lov fastsættes bestemmelse om, at indfødsret automatisk opnås, når visse faste kendsgerninger er til stede. Bestemmelsen er heller ikke anset for at være til hinder for fastsættelse af bestemmelser om udlændinges ret til at erhverve dansk indfødsret, når nogle bestemte betingelser er opfyldt.

Bestemmelser om erhvervelse af dansk indfødsret ved erklæring fremgår af indfødsretslovens §§ 3-4 om erhvervelse af dansk indfødsret for nordiske statsborgere, unge født og opvokset i Danmark samt tidligere danske statsborgere. Der henvises herom nærmere til pkt. 2.1.2.2.

2.2.5.2.2. Erklæringsadgang

Det fremgår af rapporten, at en overgangsordning om generhvervelse af dansk statsborgerskab vil kunne udformes som en erklæringsadgang.

Det er i den forbindelse i rapporten anført, at en overgangsordning om generhvervelse ved erklæring ikke udelukker, at der generelt knyttes betingelser som eksempelvis opholdskrav og vandelskrav til generhvervelsesadgangen. Sådanne krav stilles således allerede i dag efter de gældende bestemmelser om erhvervelse af dansk statsborgerskab ved erklæring. Der henvises herom nærmere til pkt. 2.1.2.2 ovenfor.

2.2.5.2.3. Afgrænsning i forhold til indfødsretslovens § 8

Det fremgår af rapporten, at bestemmelsen i indfødsretslovens § 8 ikke vil blive berørt af regler om øget accept af dobbelt statsborgerskab. Der henvises til pkt. 2.2.4.2 ovenfor. Det følger af bestemmelsen i § 8 bl.a., at den, der er født i udlandet og aldrig har boet her i riget og ej heller har opholdt sig her under forhold, der tyder på samhørighed med Danmark, taber sin danske indfødsret ved det fyldte 22. år, medmindre den pågældende derved bliver statsløs.

Danske statsborgere, der er født i udlandet, vil således også efter indførelsen af regler om en øget accept af dobbelt statsborgerskab i medfør af indfødsretslovens § 8 kunne miste deres danske indfødsret ved det fyldte 22. år.

Det er i rapporten anført, at det på den baggrund kan overvejes, hvorvidt personer, der er omfattet af indfødsretslovens § 8 (dvs. danske statsborgere, der er født i udlandet), skal kunne benytte en eventuel overgangsordning, der giver tidligere danske statsborgere mulighed for at generhverve deres danske statsborgerskab.

Det er dog i tilknytning hertil i rapporten anført, at danske statsborgere, der er født i udlandet, efter indførelsen af regler om øget accept af dobbelt statsborgerskab – alt efter hvilken model for accept af dobbelt statsborgerskab der vælges – i lighed med andre danske statsborgere vil kunne erhverve et andet statsborgerskab, uden at de derved mister deres danske statsborgerskab.

Endvidere fremgår det af rapporten, at det – såfremt tidligere danske statsborgere, der er født i udlandet, omfattes af overgangsordningen – vil være relevant at skelne mellem sådanne tidligere danske statsborgere, som ønsker at generhverve et dansk statsborgerskab forud for det fyldte 22. år og sådanne statsborgere, som efter det fyldte 22. år ønsker at generhverve et fortabt dansk statsborgerskab.

Hvis tidligere danske statsborgere under 22 år, der er født i udlandet, skal være omfattet af en eventuel overgangsordning, vil dette ifølge rapporten betyde, at de pågældende personer, såfremt de forud for det fyldte 22. år har erhvervet et fremmed statsborgerskab under omstændigheder som anført i indfødsretslovens § 7, gives mulighed for ved erklæring at generhverve det tidligere danske statsborgerskab. Det anføres i den forbindelse i rapporten, at de pågældende – henset til bestemmelsen i indfødsretslovens § 8 – derefter som hidtil vil kunne miste deres danske statsborgerskab ved det fyldte 22. år.

Hvis tidligere danske statsborgere over 22 år, der er født i udlandet, skal være omfattet af en eventuel overgangsordning, vil dette ifølge rapporten betyde, at de pågældende personer, såfremt de tidligere har erhvervet et fremmed statsborgerskab under omstændigheder som anført i indfødsretslovens § 7, gives mulighed for ved erklæring at generhverve det tidligere danske statsborgerskab. Det anføres i den forbindelse i rapporten, at der for disse personer – i det omfang de ikke ved det fyldte 22. år har modtaget en afgørelse efter indfødsretslovens § 8 – vil skulle stilles krav om, at de pågældende enten har haft bopæl her i riget eller har haft ophold her i riget af sammenlagt mindst et års varighed. Kravene om bopæl her i riget eller ophold af sammenlagt mindst et års varighed vil skulle stilles med henblik på at iagttage de hensyn, der ligger bag bestemmelsen i indfødsretslovens § 8, stk. 1.

2.2.5.2.4. Øvrige kriterier

Det fremgår af rapporten, at der ved etablering af en overgangsordning om generhvervelse af danske statsborgerskab bl.a. vil skulle tages stilling til, om adgangen til generhvervelse skal gøres betinget af eksempelvis et opholdskrav eller et vandelskrav.

Endvidere vil der ved udformningen af en overgangsordning skulle tages stilling til den tidsmæssige udstrækning af en sådan ordning.

Det vil herudover være nødvendigt at tage stilling til, om en overgangsordning alene skal gælde for personer, der tidligere har været danske statsborgere, og som har fortabt deres danske statsborgerskab som følge af, at de har erhvervet et andet statsborgerskab, eller om ordningen desuden skal omfatte børn af disse tidligere danske statsborgere (efterkommere), selv om børnene ikke selv tidligere har været danske statsborgere.

Det fremgår i den forbindelse af rapporten, at det bl.a. under henvisning til hensynet til familiens enhed vil kunne overvejes at lade ugifte børn under 18 år være omfattet af en forælders erklæring om generhvervelse af dansk statsborgerskab. Det bemærkes i tilknytning hertil i rapporten, at der ikke ses at være samme hensyn til familiens enhed i forhold til voksne børn af tidligere danske statsborgere, som ikke selv tidligere har haft dansk statsborgerskab, som i forhold til børn under 18 år.

Endelig anføres det i rapporten, at der, hvis det besluttes at indføre mulighed for generhvervelse for efterkommere af tidligere danske statsborgere, vil skulle tages stilling til afgrænsningen til indfødsretslovens § 8 om fortabelse af dansk indfødsret for danske statsborgere, der er født i udlandet.

Der henvises om de i rapporten opstillede kriterier for mulige overgangsordninger nærmere til rapportens kapitel 6, side 91-102.

2.3. Lovforslagets udformning

Regeringen indgik den 4. juni 2014 en aftale med Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Liberal Alliance om at gennemføre en ændring af indfødsretsloven og cirkulæreskrivelsen om naturalisation, som skal sikre, at der gives mulighed for at have dobbelt statsborgerskab.

2.3.1. Fuld accept af dobbelt statsborgerskab

Aftaleparterne har besluttet, at der skal indføres accept af dobbelt statsborgerskab, således at der gives fuld adgang til dobbelt statsborgerskab for alle danskere og udlændinge.

Det betyder, at danske statsborgere vil kunne bevare deres danske statsborgerskab, selvom de flytter til et andet land og bliver statsborgere der, ligesom udlændinge, der bor i Danmark, ikke vil skulle give afkald på deres oprindelige statsborgerskab for at blive danske statsborgere.

Det foreslås i overensstemmelse hermed, at bestemmelserne i indfødsretslovens § 4 A, stk. 1, og § 5, stk. 2, hvorefter erhvervelse af dansk indfødsret er betinget af, at det godtgøres, at den pågældende derved mister sit statsborgerskab i andre stater, ophæves.

Endvidere foreslås bestemmelsen i indfødsretslovens § 7 om fortabelse af dansk indfødsret ved erhvervelse af et fremmed statsborgerskab ophævet.

Det bemærkes i den forbindelse, at der inden for gruppen af personer, der ønsker et dansk statsborgerskab, fortsat vil være personer, der som følge af reglerne i deres tidligere hjemlande vil fortabe deres hidtidige statsborgerskab, når de erhverver dansk statsborgerskab.

Ligeledes vil gruppen af danske statsborgere, der rejser ud og erhverver fremmed statsborgerskab, kunne blive mødt med et krav om løsning fra hidtidigt statsborgerskab i det land, som de ønsker at opnå statsborgerskab i.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 1, 2 og 4 (forslag til ophævelse af indfødsretslovens § 4 A, stk. 1, § 5, stk. 2 og § 7) og bemærkningerne hertil.

2.3.2. Overgangsordning for tidligere danske statsborgere

2.3.2.1. Det følger af den politiske aftale, at der i tilknytning til indførelsen af fuld adgang til dobbelt statsborgerskab skal etableres en overgangsordning for tidligere danske statsborgere, som har mistet deres danske statsborgerskab i forbindelse med erhvervelse af et fremmed statsborgerskab.

Efter aftalen skal overgangsordningen udformes som en tidsbegrænset ordning, hvorefter tidligere danske statsborgere kan erhverve dansk statsborgerskab ved afgivelse af erklæring herom.

Adgangen til generhvervelse af dansk statsborgerskab vil også omfatte de pågældende tidligere danske statsborgeres mindreårige børn, uanset at disse ikke selv tidligere har været danske statsborgere.

Overgangsordningen skal ifølge aftalen gælde i en periode på 5 år fra ikrafttrædelsen af de foreslåede ændringer i indfødsretsloven.

Det foreslås i overensstemmelse hermed, at tidligere danske statsborgere, der har fortabt deres danske indfødsret i medfør af indfødsretslovens § 7, erhverver dansk indfødsret ved inden for 5 år fra ikrafttrædelsen af de foreslåedes ændringer i indfødsretsloven over for statsforvaltningen at afgive skriftlig erklæring herom, jf. lovforslagets § 3, stk. 1.

2.3.2.2. Ifølge aftalen skal der til overgangsordningen knyttes en betingelse om, at den, der ønsker at generhverve sit danske statsborgerskab, ikke i tidsrummet mellem fortabelsen af det danske statsborgerskab og generhvervelsen heraf er idømt en ubetinget frihedsstraf.

I overensstemmelse hermed foreslås det i lovforslagets § 3, stk. 2, at erklæring kan afgives af tidligere danske statsborgere, der ikke er idømt en ubetinget frihedsstraf i det nævnte tidsrum.

Såfremt en person i perioden mellem fortabelsen af det danske statsborgerskab og generhvervelsen heraf er idømt en ubetinget frihedsstraf og derfor ikke kan generhverve sit danske statsborgerskab ved erklæring ifølge overgangsordningen, følger det af aftalen, at den pågældende i visse tilfælde vil kunne ansøge om dansk indfødsret ved naturalisation med henblik på forelæggelse for Folketingets Indfødsretsudvalg.

Denne mulighed for at kunne ansøge om dansk indfødsret ved naturalisation skal ifølge aftalen gælde for personer, der er idømt en ubetinget frihedsstraf for et forhold, der enten ikke vil kunne straffes med ubetinget frihedsstraf i Danmark, eller som efter de almindelige karensregler i kapitel 5 i cirkulæreskrivelsen om naturalisation vil være forældet. Ifølge § 19, stk. 2, i kapitel 5 i cirkulæreskrivelsen om naturalisation kan personer, der er idømt en ubetinget frihedsstraf på mindst 60 dage for overtrædelse af straffelovens kapitel 12 og 13 samt personer, der er idømt udvisning for bestandig eller idømt ubetinget frihedsstraf i 1½ år eller derover, ikke erhverve dansk indfødsret ved naturalisation. Det følger endvidere af § 19, stk. 3, at personer, der i øvrigt er straffet, ikke kan naturaliseres før udløbet af en vis karenstid, jf. bilag 2 til cirkulæreskrivelsen. Længden af denne karenstid afhænger af den strafferetlige sanktion. Herudover følger det af § 19, stk. 4, at karenstiden forlænges, hvis en person flere gange er straffet for ligeartet kriminalitet.

En ansøgning om dansk indfødsret ved naturalisation fra en person omfattet af den personkreds, der følger af aftalen, vil blive forelagt Folketingets Indfødsretsudvalg med henblik på udvalgets stillingtagen til, om den pågældende kan opnå dansk indfødsret uden at skulle opfylde de betingelser, der følger af cirkulæreskrivelsen om naturalisation.

Ordningen herom skal ifølge aftalen gælde i en periode på 5 år fra ikrafttrædelsen af de foreslåede ændringer i indfødsretsloven.

2.3.2.3. Det følger endvidere af aftalen, at tidligere danske statsborgere, der er født i udlandet, skal være omfattet af overgangsordningen, dog således at bestemmelsen i indfødsretslovens § 8 fortsat iagttages.

I overensstemmelse hermed er tidligere danske statsborgere, der er født i udlandet, omfattet af den foreslåede ordlyd af bestemmelsen i § 3, stk. 1, således, at de pågældende personer – såfremt de tidligere har erhvervet et fremmed statsborgerskab under omstændigheder, der førte til fortabelse af dansk indfødsret som anført i indfødsretslovens § 7, og opfylder betingelserne i de foreslåede bestemmelser i § 3, stk. 2 og 3 – vil have mulighed for ved erklæring at generhverve det tidligere danske statsborgerskab.

Det følger af indfødsretslovens § 8, stk. 1, at den, der er født i udlandet og aldrig har boet her i riget og ej heller har opholdt sig her under forhold, der tyder på samhørighed med Danmark, taber sin danske indfødsret ved det fyldte 22. år, medmindre den pågældende derved bliver statsløs. Justitsministeren eller den, han bemyndiger dertil, kan dog efter ansøgning indgivet inden dette tidspunkt tillade, at indfødsretten bevares. Taber nogen sin indfødsret efter bestemmelsen i § 8, taber også hans barn indfødsretten, hvis det har erhvervet den gennem ham, medmindre barnet derved bliver statsløst, jf. § 8, stk. 2. Ved anvendelsen af stk. 1 ligestilles bopæl i et nordisk land i sammenlagt mindst 7 år med bopæl her i riget, jf. § 8, stk. 3.

Tidligere danske statsborgere under 22 år, der er født i udlandet, vil på den baggrund ved generhvervelse af det danske statsborgerskab fortsat i henhold til indfødsretslovens § 8 kunne fortabe deres danske statsborgerskab ved det fyldte 22. år, hvis de ikke har haft den fornødne tilknytning til Danmark.

For tidligere danske statsborgere over 22. år, der er født i udlandet, og som ønsker at generhverve det dan-

ske statsborgerskab i medfør af overgangsordningen, foreslås generhvervelsen – såfremt de pågældende ikke ved det fyldte 22. år har modtaget en afgørelse i medfør af indfødsretslovens § 8 – betinget af, at de enten har haft bopæl her i riget eller har haft ophold her i riget af sammenlagt mindst et års varighed, jf. den foreslåedes bestemmelse i lovforslagets § 3, stk. 3. Disse krav foreslås med henblik på at iagttage de hensyn, der ligger bag bestemmelsen i indfødsretslovens § 8, stk. 1.

2.3.2.4. Det foreslås endelig, at indfødsretten, hvis en tidligere dansk statsborger erhverver indfødsret ved afgivelse af erklæring i medfør af den foreslåede bestemmelse i § 3, stk. 1, også tilkommer den pågældendes barn, herunder adoptivbarn, medmindre det udtrykkeligt er angivet, at et barn ikke skal være omfattet af erhvervelsen af indfødsret. Det er en forudsætning for et barns erhvervelse af dansk indfødsret, at den erklærende har del i forældremyndigheden over barnet, og at barnet er ugift og under 18 år. For et adoptivbarn er det tillige en betingelse, at adoptionen har gyldighed efter dansk ret, jf. den foreslåede bestemmelse i lovforslagets § 3, stk. 4.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 3 og bemærkningerne hertil.

2.3.3. Overgangsordning for personer, der tidligere har været optaget på et lovforslag om indfødsrets meddelelse

Ansøgere om dansk indfødsret ved naturalisation bliver efter de gældende regler som udgangspunkt optaget på love om indfødsrets meddelelse med krav om løsning, og der bliver i forbindelse med de enkelte love fastsat en frist for løsning fra et hidtidigt statsborgerskab. Ansøgerne vil således i henhold til de vedtagne love skulle løses fra deres hidtidige statsborgerskab for at blive danske statsborgere.

Dette er også tilfældet efter indgåelsen af den politiske aftale af 4. juni 2014 om dobbelt statsborgerskab, idet det er en forudsætning for at ændre de gældende regler om dobbelt statsborgerskab, at Danmark opsiger kapitel 1 i Europarådets konvention af 6. maj 1963 om begrænsning af tilfælde af dobbelt statsborgerret og værnepligt for personer med dobbelt statsborgerret. Opsigelsesvarslet i konventionen er fastsat til 1 år, og de foreslåede ændringer i indfødsretsloven samt de ændringer af cirkulæreskrivelsen om naturalisation, som følger af aftalen om dobbelt statsborgerskab, vil derfor først kunne træde i kraft den 1. september 2015, jf. herved også den foreslåede ikrafttrædelsesbestemmelse i § 2. Det vil således først være efter dette tidspunkt, at ansøgere om dansk indfødsret ved naturalisation generelt vil kunne optages på love om indfødsrets meddelelse uden krav om løsning.

På den baggrund følger det af aftalen, at der for visse persongrupper skal være mulighed for at opnå dansk indfødsret ved erklæring uden at skulle opfylde øvrige betingelser herfor og dermed også uden at skulle løses fra statsborgerretlige forhold til fremmede stater.

Denne mulighed for at kunne erklære sig dansk skal ifølge aftalen gælde for personer, der er blevet eller bliver optaget på en lov om indfødsrets meddelelse med krav om løsning, men som ikke er blevet løst, og hvor løsningsfristen ikke var udløbet på tidspunktet for den politiske aftales indgåelse den 4. juni 2014.

Det foreslås i overensstemmelse hermed, at personer, der er optaget på lov nr. 1224 af 18. december 2012 om indfødsrets meddelelse eller senere love om indfødsrets meddelelse med krav om løsning, og som ikke er blevet løst, vil kunne erhverve dansk indfødsret ved over for statsforvaltningen at afgive skriftlig erklæring herom, jf. herved den foreslåede bestemmelse i lovforslagets § 4.

Det bemærkes, at løsningsfristen fremgår af § 2 i hver enkelt lov om indfødsrets meddelelse. Løsningsfristen fastsættes til den 30. april i folketingsåret 2 år efter det folketingsår, hvori loven er vedtaget. For lovforslag vedtaget i folketingsåret 2012-13 er løsningsfristen således den 30. april 2015, og for lovforslag vedtaget i folketingsåret 2013-14 er løsningsfristen den 30. april 2016.

Den første lov om indfødsrets meddelelse, der blev vedtaget i folketingsåret 2012-13 og således har en løsningsfrist, der ligger efter tidspunktet for indgåelsen af den politiske aftale, er lov nr. 1224 af 18. december 2012 om indfødsrets meddelelse.

Overgangsordningen foreslås i overensstemmelse med aftalen at gælde i en periode på 2 år fra ikrafttrædelsen af de foreslåede ændringer af indfødsretsloven.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 4 og bemærkningerne hertil.

3. Betaling af gebyr

3.1. Gældende ret

Det følger af indfødsretslovens § 12, stk. 1, at der ved indgivelse af ansøgning om dansk indfødsret ved naturalisation betales et gebyr på 1.000 kr., og at der ved afgivelse af erklæring om dansk indfødsret betales et gebyr på 1.100 kr. Det følger endvidere af § 12, stk. 1, at justitsministeren fastsætter nærmere regler om gebyrernes betaling og undtagelser herfra.

De nærmere regler om gebyrernes betaling og undtagelser herfra er fastsat i bekendtgørelse nr. 874 af 4. juli 2014 om betaling af gebyr i sager om dansk indfødsret.

Det følger af bekendtgørelsens § 1, stk. 2, at der ikke betales gebyr for børn, der er omfattet af forældres ansøgning eller erklæring om dansk indfødsret, jf. § 5 og § 6, stk. 2, i lov om dansk indfødsret.

Det følger endvidere af bekendtgørelsens § 1, stk. 3, at der ikke betales gebyr for ansøgning om naturalisation af børn under 18 år, hvis forældre, eller en af disse, er født danske eller senere har erhvervet dansk indfødsret.

Herudover følger det af bekendtgørelsens § 1, stk. 4, at der ikke betales gebyr for ansøgning om naturalisation af adoptivbørn under 18 år, hvis adoptivforældre, eller en af disse, er danske statsborgere.

Ifølge bekendtgørelsens § 2, stk. 1, betales der kun gebyr én gang for ansøgning om naturalisation og kun gebyr én gang for afgivelse af erklæring om dansk indfødsret. Det påhviler ansøgeren og den erklærende at dokumentere, at gebyrerne tidligere er betalt.

Gebyrerne betales ikke tilbage, hvis ansøgningen ikke imødekommes, eller hvis erklæringen afvises, jf. bekendtgørelsens § 2, stk. 2.

Der betales ikke gebyr for ansøgning om bevis for eller bevarelse af dansk indfødsret.

3.2. Arbejdsgruppens overvejelser om økonomiske konsekvenser af accept af dobbelt statsborgerskab

Det fremgår af rapporten om dobbelt statsborgerskab, at en øget accept af dobbelt statsborgerskab vurderes at medføre en forøgelse af antallet af naturalisationssager og sager om bevis for eller bevarelse af dansk indfødsret. Hvis der samtidig indføres en overgangsordning, vurderes det yderligere at ville medføre et væsentligt antal nye erklæringssager samt et antal afledte sager om bevis for eller bevarelse af dansk indfødsret både under og efter overgangsperioden.

Ifølge rapporten er den årlige mængde ansøgninger om naturalisation ca. 7.000 før indførelse af en øget accept af dobbelt statsborgerskab. Baseret på svenske erfaringer – med indførelsen af regler om fuld accept af dobbelt statsborgerskab – forventer arbejdsgruppen en stigning på ca. 20 pct. i antallet af ansøgninger om naturalisation i de første tre år efter indførelsen af en øget accept af dobbelt statsborger-

skab. Det skønnes, at der herefter vil være en permanent forøget effekt svarende til halvdelen af denne stigning.

Antallet af ansøgninger om bevis for eller bevarelse af dansk indfødsret har i årene 2009-2012 været ca. 600 årligt. Ifølge rapporten vil en øget accept af dobbelt statsborgerskab betyde, at flere personer vil kunne blive omfattet af indfødsretslovens § 8. Arbejdsgruppen forventer derfor en årlig stigning i antallet af ansøgninger om bevis for eller bevarelse af dansk indfødsret på 20 pct., svarende til stigningen i antallet af naturalisationssager.

Det vurderes ligeledes i rapporten, at en overgangsordning, der giver mulighed for generhvervelse af dansk statsborgerskab, i en årrække vil indebære øgede udgifter til administrativ sagsbehandling. På baggrund af finske erfaringer skønnes det, at Danmark ved indførelse af en 5-årig overgangsperiode vil modtage op mod 10.000 erklæringer om generhvervelse af statsborgerskab, svarende til i gennemsnit 2.000 erklæringssager om året.

Såfremt overgangsordningen skal omfatte tidligere danske statsborgere under 22 år, der er født i udlandet, vil det ved deres fyldte 22. år skulle konstateres, om de har bevaret deres danske indfødsret. Det skønnes i rapporten at medføre yderligere 120 sager årligt om bevis for eller bevarelse af dansk indfødsret.

Der henvises nærmere til rapporten, side 103-112.

3.3. Lovforslagets udformning

3.3.1. Finansiering af indførelse af accept af dobbelt statsborgerskab

Efter lovforslaget fastsættes en ny ensartet gebyrstruktur for alle sager om henholdsvis bevis for eller bevarelse af dansk indfødsret og ansøgning om naturalisation.

Det foreslås således, at merudgifterne forbundet med behandling af de yderligere naturalisationssager og sager om bevis for og bevarelse af dansk indfødsret, der forventes at følge af lovforslagets § 1, finansieres ved, at sager om bevis for eller bevarelse af dansk indfødsret, som i dag behandles gebyrfrit, fremover vil være pålagt et gebyr på 1.200 kr., og at gebyret for indgivelse af ansøgning om dansk indfødsret ved naturalisation hæves fra 1.000 til 1.200 kr.

Der henvises til pkt. 5 neden for, samt til lovforslagets § 1, nr. 5 (forslag til indfødsretslovens § 12, stk. 1, 1. pkt.), og bemærkningerne hertil.

3.3.2. Ophævelse af bemyndigelsesbestemmelse og gebyrfritagelse for børn

Som nævnt ovenfor under pkt. 3.1 giver indfødsretslovens § 12, stk. 1, 3. pkt., justitsministeren bemyndigelse til at fastsætte nærmere regler om gebyrernes betaling og undtagelser herfra. Justitsministeren har med hjemmel heri udstedt bekendtgørelse nr. 874 af 4. juli 2014 om betaling af gebyr i sager om dansk indfødsret.

Justitsministeriet finder, at undtagelserne fra betaling af gebyr i sager om dansk indfødsret bør fremgå direkte af indfødsretsloven. Det foreslås derfor, at bemyndigelsen til justitsministeren ophæves, og at indholdet af bekendtgørelse nr. 874 af 4. juli 2014 om betaling af gebyr i sager om dansk indfødsret i stedet indsættes i indfødsretslovens § 12, stk. 1, dog med den forskel, at alle børn under 18 år fritages for gebyr i sager om ansøgning om dansk indfødsret ved naturalisation.

Efter bekendtgørelsens § 1, stk. 3 og 4, undtages alene børn under 18 år, hvis forældre eller en af disse, er født danske eller senere har erhvervet dansk indfødsret samt adoptivbørn under 18 år, hvis adoptivforældre eller en af disse, er danske statsborgere.

En del af de under 18-årige ansøgere om naturalisation er således allerede gebyrfritaget, og Justitsministeriet finder ikke, at der er anledning til behandle andre børn, f.eks. statsløse børn, mindre gunstigt i gebyrmæssig henseende.

På den baggrund foreslås det, at alle børn under 18 år fritages for gebyr ved ansøgning om dansk indfødsret ved naturalisation.

Det foreslås endvidere, at der fortsat ikke betales gebyr for børn, der er omfattet af deres forældres ansøgning eller erklæring om dansk indfødsret, jf. § 5 og § 6, stk. 2, i lov om dansk indfødsret.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 6 (forslag til indfødsretslovens § 12, stk. 1, 3. pkt.), og bemærkningerne hertil.

4. Forholdet til Danmarks internationale forpligtelser

Det vurderes, at lovforslaget er i overensstemmelse med Danmarks internationale forpligtelser, herunder Den Europæiske Menneskerettighedskonvention, Europarådets konvention af 6. maj 1963 om begrænsning af tilfælde af dobbelt statsborgerret og værnepligt for personer med dobbelt statsborgerret samt Europarådets konvention af 6. november 1997 om statsborgerret.

Det bemærkes i den forbindelse, at kapitel 1 i Europarådets konvention af 6. maj 1963 om begrænsning af tilfælde af dobbelt statsborgerret og værnepligt for personer med dobbelt statsborgerret er opsagt i henhold til konventionens artikel 12. Opsigelsesvarslet på 1 år regnes fra den 25. august 2014.

Der henvises herom nærmere til pkt. 2.1.4 ovenfor.

5. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Lovforslaget vil medføre en øget mængde sager om dansk indfødsret i Justitsministeriet og i Statsforvaltningen.

Justitsministeriet vil skulle behandle flere ansøgninger om naturalisation og sager om bevis for eller bevarelse af dansk indfødsret.

Statsforvaltningen vil som følge af overgangsordningen for tidligere danske statsborgere skulle behandle flere erklæringssager. Derudover vil Statsforvaltningen skulle behandle erklæringssager for personer, der frem til forslagets ikrafttrædelse er blevet eller bliver optaget på en lov om indfødsrets meddelelse med krav om løsning, men som ikke er blevet løst, og hvor løsningsfristen ikke var udløbet på tidspunktet for den politiske aftales indgåelse den 4. juni 2014.

I forbindelse med lovforslaget lægges der bl.a. op til en ny ensartet gebyrstruktur for alle sager om henholdsvis bevis for eller bevarelse af dansk indfødsret og ansøgning om naturalisation.

Det foreslås således, at merudgifterne forbundet med behandling af de yderligere naturalisationssager og sager om bevis for og bevarelse af dansk indfødsret, der forventes at følge af lovforslaget, finansieres ved, at sager om bevis for eller bevarelse af dansk indfødsret, som i dag behandles gebyrfrit, fremover vil være pålagt et gebyr på 1.200 kr., og at gebyret for indgivelse af ansøgning om dansk indfødsret ved naturalisation hæves fra 1.000 til 1.200 kr.

Merudgifterne forbundet med behandling af de yderligere erklæringssager i Statsforvaltningen er finansieret ved det eksisterende gebyr på 1.100 kr. pr. erklæringssag.

Lovforslaget må endvidere forventes at medføre et øget antal sager om pasudstedelse og ansøgninger om naturalisation samt ansøgninger om bevis for dansk indfødsret via de danske repræsentationer. Merud-

gifterne forbundet med behandling af de yderligere sager vil være finansieret i overensstemmelse med reglerne i den gældende bekendtgørelse om betaling for tjenestehandlinger i udenrigstjenesten, herunder ved timebetaling i komplicerede og tidskrævende sager.

Forslagets udvidelse af gebyrfritagelsen for ansøgere under 18 år – således at alle børn under 18 år fritages for gebyr – vil ikke medføre statsfinansielle konsekvenser i form af reducerede gebyrindtægter af betydning.

Lovforslaget vurderes i øvrigt ikke at have økonomiske eller administrative konsekvenser for det offentlige af betydning.

6. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

Lovforslaget har ikke økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet.

7. Administrative konsekvenser for borgere

Lovforslaget indebærer, at danske statsborgere vil kunne bevare deres danske statsborgerskab ved erhvervelse af et fremmed statsborgerskab, ligesom udlændinge ikke vil skulle give afkald på deres statsborgerretlige forhold til fremmede stater for at blive danske statsborgere. Det betyder, at udlændinge fremover ikke vil blive mødt med et krav om løsning fra deres hidtidige statsborgerretlige forhold, og således ikke vil skulle gennemføre en administrativ proces i forhold til deres hidtidige statsborgerskabsland.

8. Miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljømæssige konsekvenser.

9. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

Der henvises herom nærmere til pkt. 2.1.5 ovenfor.

10. Hørte myndigheder og organisationer

Et udkast til lovforslag har i perioden fra den 16. september 2014 til den 14. oktober 2014 været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer mv.:

Advokatrådet, Akademikernes Centralorganisation, Amnesty International, Børnerådet, Børns Vilkår, Danes Worldwide, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Flygtningehjælp, Dansk Røde Kors Landskontoret, Dansk Socialrådgiverforening, Danske Advokater, Danske Handicaporganisationer, Danske Regioner, Datatilsynet, Den Danske Dommerforening, Det Centrale Handicapråd, DIGNITY – Dansk Institut mod Tortur, Dokumentations- og Rådgivningscentret om Racediskrimination, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolsstyrelsen, Foreningen af Offentlige Anklagere, Foreningen af Statsforvaltningsjurister, Foreningen af Udlændingeretsadvokater, Færøernes Landsstyre, Indvandrerrådgivningen, Institut for Menneskerettigheder, KL, Landsforeningen Adoption og Samfund, Landsforeningen af Forsvarsadvokater, Landsorganisationen i Danmark, Ledernes Hovedorganisation, Lærernes Centralorganisation, Mellemfolkeligt Samvirke, Naalakkersuisut (Grønlands Selvstyre), Politiforbundet i Danmark, Præsidenterne for Østre og Vestre Landsret, Red Barnet, Retspolitisk Forening, Retssikkerhedsfonden, Rigsadvokaten, Rigsombudsmanden på Færøerne, Rigsombudsmanden i Grønland, Rigspolitiet, Rotary Denmark, Rådet for Etniske Minoriteter, Samarbejdsgruppen om Børnekonventionen, samtlige byretter, Statsborger.dk, Statsforvaltningen, Sydslesvigsk Forening, Sydslesvigudvalget, Uddannelsesforbundet, UNHCR og Ægteskab uden Grænser.

11. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindreudgifter	Negative konsekvenser/merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Lovforslaget vil medføre en øget mængde sager om dansk indfødsret i Justitsministeriet og i Statsforvaltningen. Merudgifterne i Justitsministeriet foreslås finansieret ved at fastsætte en ny ensartet gebyrstruktur på 1.200 kr. for alle sager om henholdsvis bevis for eller bevarelse af dansk indfødsret og ansøgning om naturalisation. Merudgifterne forbundet med behandling af de yderligere erklæringssager i Statsforvaltningen giver ikke anledning til at ændre det eksisterende gebyr på 1.100 kr. pr. erklæringssag.
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Lovforslaget vil medføre en øget mængde sager om dansk indfødsret i Justitsministeriet og i Statsforvaltningen.
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Danske statsborgere vil kunne bevare deres danske statsborgerskab ved erhvervelse af et fremmed statsborgerskab, ligesom udlændinge ikke vil skulle give afkald på deres statsborgerretlige forhold til fremmede stater for at blive danske statsborgere.	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter	

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Efter den gældende bestemmelse i indfødsretslovens § 4 A, stk. 1, er erhvervelse af dansk indfødsret i medfør af §§ 3-4 betinget af, at den, som afgiver erklæring, godtgør, at den pågældende derved mister sit statsborgerskab i andre stater.

Med henblik på at sikre fuld adgang til dobbelt statsborgerskab foreslås bestemmelsen i § 4 A, stk. 1, ophævet.

Ophævelsen af bestemmelsen indebærer, at en person, der erhverver dansk indfødsret ved erklæring, ikke længere skal give afkald på sit statsborgerskab i andre stater for at blive dansk statsborger.

De nuværende bestemmelser i § 4 A, stk. 2 og 3, bliver herefter stk. 1 og 2.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.1.2.1.2 og 2.3.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 2

Det følger af den gældende bestemmelse i indfødsretslovens § 5, stk. 1, at hvis en person erhverver indfødsret ved afgivelse af erklæring i medfør af § 3, § 3 A eller § 4, tilkommer indfødsretten også den pågældendes barn, herunder adoptivbarn, medmindre det udtrykkeligt er angivet, at et barn ikke skal være omfattet af erhvervelsen af indfødsret. Det er en forudsætning for et barns erhvervelse af dansk indfødsret, at den erklærende har del i forældremyndigheden over barnet, og at barnet er ugift, under 18 og bosat her i riget. For et adoptivbarn er det tillige en betingelse, at adoptionen har gyldighed efter dansk ret.

Ud over de betingelser, der fremgår af § 5, stk. 1, er det ifølge indfødsretslovens § 5, stk. 2, endvidere en betingelse for, at et barn kan omfattes af erhvervelsen af dansk indfødsret, at det godtgøres, at barnet ved erhvervelsen mister sit statsborgerskab i andre stater, medmindre den anden af barnets forældre fortsat har statsborgerskab dér og ligeledes har del i forældremyndigheden.

Med henblik på at sikre fuld adgang til dobbelt statsborgerskab foreslås bestemmelsen i § 5, stk. 2, ophævet.

Ophævelsen af bestemmelsen indebærer, at et barn, der ønskes omfattet af en forælders erhvervelse af dansk indfødsret ved erklæring, ikke længere derved skal give afkald på sit statsborgerskab i andre stater for at blive dansk statsborger.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.1.2.1.2 og 2.3.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 3

Den foreslåede ændring af indfødsretslovens § 6, stk. 2, er en konsekvens af lovforslagets § 1, nr. 2, hvorefter indfødsretslovens § 5, stk. 2, foreslås ophævet. § 5 vil herefter kun have et stykke.

Til nr. 4

Efter de gældende bestemmelser i indfødsretslovens § 7, nr. 1 og 2, fortabes dansk indfødsret af den, som erhverver fremmed statsborgerret efter ansøgning eller udtrykkeligt samtykke eller erhverver fremmed statsborgerret ved at indtræde i offentlig tjeneste i et andet land. Endvidere fortabes dansk indfødsret af ugift barn under 18 år, som bliver fremmed statsborger derved, at en af dets forældre, som har forældremyndigheden eller del i denne, erhverver fremmed statsborgerret på en måde som angivet under nr. 1 og 2, medmindre den anden af barnets forældre vedbliver at være dansk og ligeledes har del i forældremyndigheden, jf. § 7, nr. 3.

Med henblik på at sikre fuld adgang til dobbelt statsborgerskab foreslås bestemmelsen i § 7 ophævet.

Ophævelsen af bestemmelsen indebærer, at en dansk statsborger, der erhverver et fremmed statsborgerskab, ikke længere derved mister sit danske statsborgerskab.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.1.2.1.1 og 2.3.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 5

Det følger af den gældende bestemmelse i indfødsretslovens § 12, stk. 1, 1. pkt., at der ved indgivelse af ansøgning om dansk indfødsret ved naturalisation betales et gebyr på 1.000 kr.

Den foreslåede ændring af § 12, stk. 1,1. pkt., indebærer, at der indføres en ensartet gebyrbetaling på 1.200 kr. for alle sager om henholdsvis bevis for eller bevarelse af dansk indfødsret og ansøgning om naturalisation. Det foreslåede gebyr vil således omfatte sager om bevis for eller bevarelse af dansk indfødsret, som hidtil har været behandlet gebyrfrit.

Ved ansøgning om bevis for eller bevarelse af dansk indfødsret forstås ansøgning om bevis for dansk indfødsret efter indfødsretslovens § 1 og § 2 samt ansøgning om bevis for bevarelse af dansk indfødsret i medfør af indfødsretslovens § 8.

Der henvises i øvrigt til pkt. 1.4, 3 og 5 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås endvidere, at indfødsretslovens § 12, stk. 1, ændres således, at børn under 18 år ikke skal betale gebyr ved indgivelse af ansøgning om dansk indfødsret ved naturalisation. Det afgørende er, om barnet på ansøgningstidspunktet er fyldt 18 år. Hvis barnet er fyldt 18 år på tidspunktet for ansøgningens indgivelse (herunder tidspunktet for en eventuel anmodning om genoptagelse), skal barnet betale gebyr. Der skal dog kun betales gebyr én gang, jf. bemærkningerne nedenfor til nr. 6.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.3.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 6

Efter den gældende bestemmelse i indfødsretslovens § 12, stk. 1, 3. pkt., kan ministeren for flygtninge, indvandrere og integration (nu justitsministeren) fastsætte nærmere regler om gebyrernes betaling og undtagelser herfra.

Med hjemmel i denne bestemmelse er udstedt bekendtgørelse nr. 874 af 4. juli 2014 om betaling af gebyr i sager om dansk indfødsret. Af bekendtgørelsens § 1 fremgår, at der ved indgivelse af ansøgning om dansk indfødsret ved naturalisation betales et gebyr på 1.000 kr. til den myndighed, hvortil ansøgningen skal indgives. Ved afgivelse af erklæring om dansk indfødsret til Statsforvaltningen betales et gebyr på 1.100 kr. Der betales ikke gebyr for børn, der er omfattet af forældres ansøgning eller erklæring om dansk indfødsret, jf. § 5 og § 6, stk. 2, i lov om dansk indfødsret, for børn under 18 år, hvis forældre, eller en af disse, er født danske eller senere har erhvervet dansk indfødsret, og for adoptivbørn under 18 år, hvis adoptivforældre, eller en af disse, er danske statsborgere. Det fremgår endvidere af bekendtgørelsens § 2, at der kun betales gebyr én gang for ansøgning om naturalisation og kun gebyr én gang for afgivelse af erklæring om dansk indfødsret. Det påhviler ansøgeren og den erklærende at dokumentere, at gebyrerne tidligere er betalt. Gebyrerne betales ikke tilbage, hvis ansøgningen ikke imødekommes, eller hvis erklæringen afvises.

Bestemmelsen i indfødsretslovens § 12, stk. 1, 3. pkt., foreslås ophævet. Ophævelsen af bestemmelsen betyder, at bekendtgørelse nr. 874 af 4. juli 2014 om betaling af gebyr i sager om dansk indfødsret bortfalder.

I stedet foreslås det, at de regler om betaling af gebyr og undtagelser herfra, som fremgår af bekendtgørelsen, videreføres i indfødsretslovens § 12, stk. 1, således at der ikke betales gebyr for børn, der er omfattet af forældres ansøgning eller erklæring om dansk indfødsret, jf. § 5 og § 6, stk. 2, at der fortsat kun betales gebyr én gang for ansøgning om naturalisation efter lovforslagets § 1, nr. 5, og kun gebyr én gang for

afgivelse af erklæring om dansk indfødsret. Det foreslås endvidere, at det fortsat påhviler ansøgeren og den erklærende at dokumentere, at eventuelle gebyrer tidligere er betalt, og at gebyrerne ikke betales tilbage, hvis ansøgningen ikke imødekommes, eller hvis erklæringen afvises. Dokumentation for tidligere betaling af gebyr kan f.eks. være en betalingskvittering fra politiet eller en bankkvittering for overførsel.

Gebyret betales til den myndighed, hvortil ansøgningen indgives eller erklæringen afgives. Ansøgning om dansk indfødsret ved naturalisation indgives som hovedregel til politidirektøren i den politikreds, hvor ansøgeren bor. Der henvises i denne forbindelse til cirkulæreskrivelse nr. 9253 af 6. juni 2013 om naturalisation. Erklæring afgives over for den myndighed, der er angivet i indfødsretslovens bestemmelse herom.

I forhold til det foreslåede nye gebyr for ansøgning om bevis for dansk indfødsret eller ansøgning om bevarelse af dansk indfødsret foreslås det, at de ovennævnte regler for betaling af gebyr i sager om dansk indfødsret ved naturalisation eller ved afgivelse af erklæring tillige skal gælde for disse ansøgninger. Det foreslås derfor, at der også kun skal betales gebyr én gang for indgivelse af ansøgning om bevis for dansk indfødsret og én gang for ansøgning om bevarelse af dansk indfødsret. Det foreslås endvidere, at det påhviler ansøgeren at dokumentere, at der eventuelt tidligere er betalt gebyr. Gebyret betales ikke tilbage, hvis ansøgningen ikke imødekommes.

Gebyret for ansøgning om bevis for dansk indfødsret eller ansøgning om bevarelse af dansk indfødsret betales til Justitsministeriet.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.3.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 2

Bestemmelsen i *stk. 1* fastsætter tidspunktet for lovens ikrafttræden. Det foreslås, at loven træder i kraft den 1. september 2015.

Danmark har tiltrådt Europarådets konvention af 6. maj 1963 om begrænsning af tilfælde af dobbelt statsborgerret og værnepligt for personer med dobbelt statsborgerret. For at kunne indføre en øget accept af dobbelt statsborgerskab har Danmark opsagt konventionens kapitel 1 efter de nærmere regler herom i konventionens artikel 12. Opsigelsesvarslet i konventionen er fastsat til 1 år og regnes fra den 25. august 2014.

Det følger af den foreslåede bestemmelse i *stk. 2*, at de nye gebyrregler ikke finder anvendelse på ansøgninger om naturalisation og bevis for og bevarelse af dansk indfødsret, der er indgivet før lovens ikrafttræden. Det betyder, at der for ansøgninger indgivet før denne dato opkræves gebyr efter de nugældende regler, også selvom ansøgningen først måtte blive færdigbehandlet efter lovens ikrafttræden.

Til § 3

Med den foreslåede bestemmelse i § 3 indføres der mulighed for, at tidligere danske statsborgere under visse omstændigheder kan generhverve et fortabt dansk statsborgerskab ved afgivelse af skriftlig erklæring herom. Erklæring afgives over for statsforvaltningen.

Det er efter den foreslåede bestemmelse i *stk. 1* en betingelse, at den danske indfødsret er fortabt i medfør af indfødsretslovens § 7.

En erklæring om generhvervelse af dansk indfødsret efter bestemmelsen i stk. 1 vil desuden skulle afgives inden for 5 år fra ikrafttrædelsen af de foreslåede ændringer af indfødsretsloven.

De betingelser, der i øvrigt skal være opfyldt for at opnå dansk indfødsret efter bestemmelsen, fremgår af stk. 2 og 3.

Efter den foreslåede bestemmelse i *stk. 2* er det således en betingelse for at afgive erklæring, at den erklærende ikke i perioden mellem fortabelsen af den danske indfødsret og erklæringens afgivelse er idømt en ubetinget frihedsstraf.

Hvorvidt en person er idømt en ubetinget frihedsstraf konstateres ved opslag i Det Centrale Kriminalregister samt ved oplysninger fra den erklærende om, hvorvidt den pågældende er idømt en sådan straf.

Bestemmelsen omfatter både danske og udenlandske domme, hvor den erklærende er idømt en ubetinget frihedsstraf. Dette gælder også, hvor den erklærende er idømt en sådan straf og efterfølgende er blevet benådet, omfattet af en amnesti eller lignende. Såfremt en person i perioden mellem fortabelsen af det danske statsborgerskab og generhvervelsen heraf er idømt en ubetinget frihedsstraf og derfor ikke kan generhverve sit danske statsborgerskab ved erklæring ifølge overgangsordningen, vil den pågældende i visse tilfælde kunne ansøge om dansk indfødsret ved naturalisation med henblik på forelæggelse for Folketingets Indfødsretsudvalg.

Tidligere danske statsborgere, der er født i udlandet, vil efter den foreslåede bestemmelse i *stk. 3* – i lighed med øvrige tidligere danske statsborgere – kunne generhverve et fortabt dansk statsborgerskab efter den foreslåede bestemmelse i § 3. Det er også for disse personer et krav, at det tidligere statsborgerskab er fortabt i medfør af indfødsretslovens § 7, jf. herved den foreslåede bestemmelse i stk. 1.

Generhvervelse af et fortabt dansk statsborgerskab vil for personer, der er født i udlandet, imidlertid skulle ske under iagttagelse af bestemmelsen i indfødsretslovens § 8. Efter indfødsretslovens § 8 fortabes indfødsretten som udgangspunkt af danske statsborgere født i udlandet, som hverken gennem bopæl eller ophold i Danmark inden det fyldte 22. år har haft den fornødne tilknytning til Danmark.

For tidligere danske statsborgere under 22 år, der er født i udlandet, betyder det, at de pågældende efter generhvervelsen – for at bevare deres danske indfødsret ved det fyldte 22. år – i medfør af bestemmelsen i indfødsretslovens § 8 som udgangspunkt skal have boet her i riget eller have opholdt sig her under forhold, der tyder på samhørighed med Danmark. I praksis vil det indebære, at de pågældende personer, når de erklærer, at de ønsker at generhverve deres danske statsborgerskab, vil få udstedt et bevis for deres danske indfødsret, der vil indeholde et forbehold om, at de i medfør af indfødsretslovens § 8 vil kunne fortabe indfødsretten ved det fyldte 22. år.

For tidligere danske statsborgere over 22 år, der er født i udlandet, og som ikke har modtaget en afgørelse i medfør af indfødsretslovens § 8 fra Justitsministeriet, er det efter den foreslåede bestemmelse yderligere en betingelse, at de pågældende inden det fyldte 22. år enten har haft bopæl her i riget eller har haft ophold her i riget af sammenlagt mindst et års varighed.

Hvis tidligere danske statsborgere over 22 år, der er født i udlandet, har modtaget en afgørelse fra Justitsministeriet om, at de ved det fyldte 22. år har fortabt deres danske indfødsret i medfør af indfødsretslovens § 8, vil de ikke være omfattet af den foreslåede bestemmelse i § 3, jf. herved bestemmelsens stk. 1, hvoraf det bl.a. fremgår, at indfødsretten skal være fortabt i medfør af indfødsretslovens § 7.

Tidligere danske statsborgere, der er født i udlandet, som har modtaget en afgørelse fra Justitsministeriet om, at de ved det fyldte 22. år har bevaret deres danske indfødsret i medfør af § 8, er ikke omfattet af ordlyden i bestemmelsens stk. 3, og skal derfor ikke opfylde de yderligere krav om bopæl eller ophold her i riget.

Kravene om bopæl her i riget eller ophold af sammenlagt mindst et års varighed stilles med henblik på at

iagttage de hensyn, der ligger bag bestemmelsen i indfødsretslovens § 8, stk. 1. Kravene svarer således i vidt omfang til de betingelser, der efter indfødsretslovens § 8, stk. 1, 1. pkt., stilles over for personer, der ønsker at få udstedt bevis for bevarelse af dansk indfødsret efter det fyldte 22. år.

Endvidere vil der med disse krav til generhvervelse ikke kunne rejses spørgsmål i forhold til grundlovens § 44.

Ved beregningen af den samlede varighed af en ansøgers tidligere ophold i Danmark vil ansøgerens oplysninger herom som udgangspunkt blive lagt til grund. Dokumentationskravet vil dermed i disse sager svare til dokumentationskravet efter indfødsretslovens § 8, stk. 1, 1. pkt. Det bemærkes i den forbindelse, at personer, der måtte ønske at generhverve deres danske indfødsret i medfør af den foreslåede bestemmelse i § 3, ikke i perioden efter, at de har fortabt deres danske statsborgerskab, har været vidende om, at det fremadrettet ville blive relevant for dem at kunne redegøre for det præcise omfang af deres besøg i Danmark inden det fyldte 22. år.

Muligheden for at generhverve et tidligere fortabt dansk statsborgerskab efter den foreslåede bestemmelse i § 3 omfatter tillige de pågældende tidligere danske statsborgeres mindreårige børn, uanset at disse ikke selv tidligere har været danske statsborgere.

Det følger således af den foreslåede bestemmelse i *stk. 4*, at erhverver en tidligere dansk statsborger indfødsret ved afgivelse af erklæring i medfør af stk. 1, tilkommer indfødsretten også den pågældendes barn, herunder adoptivbarn, medmindre det udtrykkeligt er angivet, at et barn ikke skal være omfattet af erhvervelsen af indfødsret. Det er i givet fald den tidligere danske statsborgers ansvar udtrykkeligt at angive, at denne ikke ønsker, at barnet erhverver dansk indfødsret sammen med den pågældende.

Det følger endvidere af bestemmelsen, at det er en forudsætning for et barns erhvervelse af dansk indfødsret, at den erklærende har del i forældremyndigheden over barnet, og at barnet er ugift og under 18 år. For et adoptivbarn er det tillige en betingelse, at adoptionen har gyldighed efter dansk ret. Betingelsen om adoptionens gyldighed efter dansk ret skal forstås i overensstemmelse med de tilsvarende bestemmelser i indfødsretslovens § 2 A og § 5, stk. 1.

Der henvises i øvrigt til pkt. 1.2 og 2.3.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 4

Med den foreslåede bestemmelse i § 4 indføres der mulighed for, at visse personer, der er optaget på love om indfødsrets meddelelse med krav om løsning, kan erhverve dansk indfødsret ved erklæring uden at skulle opfylde øvrige betingelser herfor og dermed også uden at skulle løses fra deres statsborgerretlige forhold til fremmede stater. Erklæring afgives over for statsforvaltningen.

Det er efter den foreslåede bestemmelse en betingelse, at den erklærende er optaget på lov nr. 1224 af 18. december 2012 om indfødsrets meddelelse eller senere love om indfødsrets meddelelse med krav om løsning.

En erklæring om erhvervelse af dansk indfødsret efter den foreslåede bestemmelse skal afgives inden for 2 år fra ikrafttrædelsen af de foreslåede ændringer af indfødsretsloven.

Der henvises i øvrigt til pkt. 1.2 og 2.3.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 5

Bestemmelsen vedrører lovens territoriale gyldighedsområde.

Den foreslåede bestemmelse i § 5 indebærer, at loven ikke gælder for Færøerne og Grønland, men at loven ved kongelig anordning kan sættes i kraft for Færøerne og Grønland med de ændringer, som de færøske og grønlandske forhold tilsiger.

Bilag 1

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering	*Lovforslaget*
	§ 1
	I lov om dansk indfødsret, jf. lovbekendtgørelse nr. 422 af 7. juni 2004, som ændret ved § 30 i lov nr. 542 af 24. juni 2005, § 6 i lov nr. 647 af 12. juni 2013, lov nr. 729 af 25. juni 2014 og lov nr. 730 af 25. juni 2014, foretages følgende ændringer:
§ 4 A. Erhvervelse af dansk indfødsret i medfør af §§ 3-4 er betinget af, at den, som afgiver erklæring, godtgør, at den pågældende derved mister sit statsborgerskab i andre stater.	**1.** *§ 4 A, stk. 1*, ophæves.
Stk. 2. Erklæring om erhvervelse af indfødsret i medfør af §§ 3-4 kan alene afgives af personer, som på tidspunktet for erklæringens afgivelse har lovligt ophold her i riget. Erklæring kan dog ikke afgives, hvis der verserer en sag mod den pågældende, hvor der af anklagemyndigheden er nedlagt påstand om udvisning, eller hvor anklagemyndigheden som vilkår for et tiltalefrafald har fastsat, at den pågældende udvises.	Stk. 2 og 3 bliver herefter til stk. 1 og 2.
Stk. 3. En erklæring afgivet efter lovens §§ 3, 3 A eller 4 afvises af den myndighed, som erklæringen er fremsat over for, hvis myndigheden ikke finder, at betingelserne for at erhverve dansk indfødsret ved erklæring er opfyldt. Afvisning af en erklæring kan påklages til Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration.	
§ 5. […]	
Stk. 2. Ud over de i stk. 1 nævnte betingelser er det endvidere en betingelse for, at et barn kan omfattes af erhvervelsen af dansk indfødsret, at det godtgøres, at barnet ved erhvervelsen mister sit statsborgerskab i andre stater, medmindre den anden af barnets forældre fortsat har statsborgerskab dér og ligeledes har del i forældremyndigheden.	**2.** *§ 5, stk. 2*, ophæves.
§ 6. […]	
Stk. 2. Har den, der naturaliseres, børn, herunder adoptivbørn, finder reglerne i § 5, stk. 1, tilsvarende anvendelse.	**3.** I *§ 6, stk. 2*, ændres »§ 5, stk. 1,« til »§ 5«.
§ 7. Dansk indfødsret fortabes af 1) den, som erhverver fremmed statsborgerret efter ansøgning eller udtrykkeligt samtykke, 2) den, som erhverver fremmed statsborgerret ved at indtræde i offentlig tjeneste i et andet land, 3) ugift barn under 18 år, som bliver fremmed statsborger derved, at en af dets forældre, som har forældremyndigheden eller del i denne, erhverver fremmed statsborgerret på den foran under nr. 1 eller 2 angivne måde, medmindre den anden af dets forældre vedbliver at være dansk og ligeledes har del i forældremyndigheden.	**4.** *§ 7* ophæves.

§ 12. Ved indgivelse af ansøgning om dansk indfødsret ved naturalisation betales et gebyr på 1.000 kr. Ved afgivelse af erklæring om dansk indfødsret betales et gebyr på 1.100 kr. Ministeren for flygtninge, indvandrere og integration fastsætter nærmere regler om gebyrernes betaling og undtagelser herfra.

Stk. 2. […]

5. § 12, stk. 1, 1. pkt., affattes således:

»Ved indgivelse af ansøgning om dansk indfødsret ved naturalisation for ansøgere, der er fyldt 18 år, og ved indgivelse af ansøgning om bevis for eller bevarelse af dansk indfødsret betales et gebyr på 1.200 kr.«

6. § 12, stk. 1, 3. pkt., ophæves, og i stedet indsættes:

»Der betales ikke gebyr for børn, der er omfattet af forældres ansøgning eller erklæring om dansk indfødsret, jf. § 5 og § 6, stk. 2. Der betales kun gebyr én gang for ansøgning om naturalisation, én gang for ansøgning om bevis for dansk indfødsret, én gang for ansøgning om bevarelse af dansk indfødsret og én gang for afgivelse af erklæring om dansk indfødsret. Det påhviler ansøgeren og den erklærende at dokumentere, at eventuelle gebyrer tidligere er betalt. Gebyrerne betales ikke tilbage, hvis ansøgningen ikke imødekommes, eller hvis erklæringen afvises.«

§ 2

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. september 2015.

Stk. 2. § 1, nr. 5, finder ikke anvendelse på ansøgninger og erklæringer, der er indgivet eller afgivet før lovens ikrafttræden. For sådanne ansøgninger og erklæringer finder de hidtil gældende regler anvendelse.

§ 3

Stk. 1. Tidligere danske statsborgere, der har fortabt deres danske indfødsret i medfør af § 7 i lov om dansk indfødsret og opfylder betingelserne i stk. 2 og 3, erhverver dansk indfødsret ved inden for 5 år fra lovens ikrafttræden over for statsforvaltningen at afgive skriftlig erklæring herom.

Stk. 2. Erklæring efter stk. 1 kan afgives af tidligere danske statsborgere, der ikke er idømt en ubetinget frihedsstraf i perioden mellem fortabelsen af den danske indfødsret og afgivelse af erklæring, jf. dog stk. 3.

Stk. 3. For tidligere danske statsborgere over 22 år, der er født i udlandet, er det, i tilfælde hvor der ikke ved det fyldte 22. år er truffet en afgørelse i medfør af § 8 i lov om dansk indfødsret, endvidere en betingelse, at de pågældende inden det fyldte 22. år har haft bopæl her i riget eller haft ophold her i riget af sammenlagt mindst et års varighed.

Stk. 4. Erhverver en tidligere dansk statsborger indfødsret ved afgivelse af erklæring i medfør af stk. 1, tilkommer indfødsretten også den pågældendes barn, herunder adoptivbarn, medmindre det udtrykkeligt er angivet, at et barn ikke skal være omfattet af erhvervelsen af indfødsret. Det er en forudsætning for et barns erhvervelse af dansk indfødsret, at den erklærende har del i forældremyndigheden over barnet, og at barnet er ugift og under 18 år. For et adoptivbarn er det tillige en betingelse, at adoptionen har gyldighed efter dansk ret.

§ 4

Den, der er optaget på lov nr. 1224 af 18. december 2012 om indfødsrets meddelelse eller senere love om indfødsrets meddelelse med krav om løsning fra statsborgerretlige forhold til fremmede stater, og som ikke er blevet løst, erhverver dansk indfødsret ved inden for 2 år fra lovens ikrafttræden, jf. § 2, over for statsforvaltningen at afgive skriftlig erklæring herom.

§ 5

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kongelig anordning helt eller delvist sættes i kraft for Færøerne og Grønland med de ændringer, som de færøske og grønlandske forhold tilsiger.